

Broliai ir sesės šauliai, žurnalo „Trinitas“ skaitytojai,

maži ir dideli, jauni ir garbaus amžiaus – visi mes su nerimu ir viltimi laukiame įvyksiančio stebuklo – šv. Kalėdų. Meto, kada užmirštame nepriteklių ir pyktį, nusivylimą ir liūdesį. Kada kiekvienoje šeimoje prie Kūčių stalo visi drauge laukiame užsižiebiančios Betliejaus žvaigždės. Laukiame jausdami rimtį, susikauptimą, viltį ir džiaugsmą...

Garbinga istorija ir nuveikti kilnūs darbai mums ne tik leidžia didžiuotis esant ŠAULIAIS, bet įpareigoja tapti šauliškos veiklos tęsėjais bei, kas itin svarbu, KŪRĖJAIS. Tai nėra paprasta, bet stengimės tai daryti nuoširdžiai, kryptingai, ir atlikti maži darbai bei laimėjimai džiugins širdį ne tik mums – džiaugsis mūsų kraštas – Lietuva.

Sveikindamas su artėjančiomis šv. Kalėdomis ir Naujaisiais 2014-aisiais metais to linkiu visiems šauliams: būkite laimingi, drausmingi ir ryžtingi. Būkime verti būti ŠAULIAIS!

Tėvynės labui
Ats. plk. Antanas Plieskis
Lietuvos šaulių sąjungos vadas

ŠIAME NUMERYJE

- 3. Vyko eilinis šaulių suvažiavimas
- 5. Šaulių studentų korporacijos „Saja“ sąskrydis Troškunuose
- 6. Pagerbėme partizano atminimą
 - * Aplankyti kauniškiai ugniagesiai gelbėtojai
- 7. Kupina įspūdžių diena
 - * Jaunieji šauliai susitiko su jaunaisiais pasieniečiais
- 8. Šauliai minėjo kariuomenės dieną
- 12. Mes – Lietuvos viltis
- 14. Daina medum per širdį tepė...
- 15. Elektrėnų šauliai davė tvirtą atsaką
- 17. Jolita Vitkauskaitė pagerino Lietuvos jaunimo svarsčių kilnojimo rekordą
 - * Mokyti kovinės savigynos verta
- 18. Pagerbtas šimtametis šaulys
 - * Šaulys išgelbėjo skęstantį žmogų
- 19. Lietuva ir kitos vertybės, kurios mus vienija
- 23. Aš, mano organizacija ir Lietuva
- 25. Lokalaus mintijimo ligos ir kiti pavojai
- 28. Kaip pasirengti kelionei automobiliu žiemą
- 30. Lietuvos kariuomenės 95-osios metinės
- 33. Taip kūrėsi Lietuvos saugumo departamentas
- 34. Ar Šaulių sąjunga reikalinga Lietuvai?

„TRIMITAS“ 2013 m. Nr. 6(1290) Lietuvos šaulių žurnalas

Leidžiamas nuo 1920 m. birželio mėn. Atkurtas 1990 m. liepos mėn. Šiuo metu leidžiamas kas du mėnesius

Leidėjas

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGA www.sauliusajunga.lt

REDAKCIJOS KOLEGIJA: Plk. Antanas Plieskis, LŠS vadas. Vytautas Pečiulis, LŠS išeivijoje vado pavaduotojas. Jonas Andriuškevičius, Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šaulys. Saulius Bytautas, Telšių apskr. Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės kapelionas. Prof. Arimantas Dumčius, Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šaulys. Jonas Godliauskas, Alytaus apskr. karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės šaulys. Pranas Trakinis, Telšių apskr. Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės šaulys. Ats. plk. ltn. Kęstutis Vaitonis, Panevėžio apskr. šaulių 5-osios rinktinės šaulys.

Redaktorė Lolita Sipavičienė, **korespondentas** Valdas Kilpys, **kalbos redaktorė** Danguolė Narbutienė, **dizainerė-maketuotoja** Rūta Deksnė

Pirmajame, antrajame, ketvirtajame viršeliuose – V. Kilpio nuotraukos

„Trimito“ redakcijos adresas: Laisvės al. 34, 44240 Kaunas, Lietuva tel.: (8~37) 22 46 47, (8~685) 6 53 01 El. p. redakcija@sauliusajunga.lt Leidinio indeksas 5291

Atstovai užsienyje: JAV J. R. Butkus, **Kanadoje** V. Pečiulis

Sąskaita prenumeratorai SEB bankas Sąskaitos Nr. LT86 7044 0600 0340 4026

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių mintimis. Rankraščiai negražinami ir nerecenzuojami. Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.

Spausdino KOPA, dizaino ir leidybos UAB, Kampo g. 7, LT-50153, Kaunas. Tiražas 1030 egz.

© Trimitas, 2013
ISSN 1392-4753

Vyko eilinis šaulių suvažiavimas

L. Sipavičianės nuotr.

Paskutinę rudens dieną Kaune, Divizijos generolo Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokykloje vyko eilinis Lietuvos šaulių sąjungos suvažiavimas – pribrendo sprendimų reikalų.

Prieš pradėdant darbą visų šalies rinktinių delegatus sveikino svečiai: Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) pirmininkas Artūras Paulauskas, krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, NSGK narys Gediminas Jakavonis, Kauno mero Andriaus Kupčinsko vardu – jo padėjėjas Zenonas Abramavičius.

A. Paulauskas, įvardijęs svarbiausią šaulių misiją – stiprinti šalies gynybinę galią, skleisti visuomenėje patriotiškumą ir pilietiškumą – skatino organizacijos narius siekti dar ambicingesnių tikslų: glaudžiau burti bendruomenių atstovus, plačiau užsiimti švietėjiška, edukacine, pilietine veikla, taip pat šiandien valstybei kylant naujoms – kibernetinėms grėsmėms – išnaudoti savo informacinių technologijų srities potencialą ir žinias.

Krašto apsaugos ministras J. Olekas pasidžiaugė, kad Šaulių sąjunga turi galimybių iš kartos į kartą perduoti bei tęsti patriotinę ir pilietinę patirtį, tuo pačiu paragino siekti aukštesnių tikslų, būtent: tapti pavyzdžiu visuomenėje

– pilietiškumo, patriotizmo bei pasirengimo tėvynės gynybai stuburu. „Iškeltiems tikslams pasiekti gali prireikti įstatymų pakeitimo, bet tai – kito suvažiavimo klausimas“, – kalbėjo ministras. Išreiškęs apgailestavimą, kad LŠS narių gretos mažėja, suvažiavimo svečias pasiūlė šauliams diskutuoti apie tai, kas trukdo ir kas padeda siekti tikslų: „kas organizacijoje yra blogai ir kas gerai“, ir vienu iš teigiamų pavyzdžių įvardijo Lietuvos karo akademijoje gimusią šaulių studentų korporaciją „Saja“. Sugebėjimas išbristi iš skolų ir organizacijai pačiai užsidirbti, vadovaujant LŠS vadui Antanui Plieskiui, taip pat įvardytas pozityviu pavyzdžiu. J. Olekas pabrėžė, kad LŠS turi „galvoti apie kokybę visose srityse, pradėdant uniformomis, baigiant ambicingesniais planais nei dešimt šaulių, studijuojančių Karo akademijoje.“ 100 šaulių dalyvavimas baziniuose kariniuose mokymuose, pasak ministro, taip pat nėra pakankamas skaičius. „Krašto apsaugos ministerijos tikslas – užauginti savo kraštą mylinčių žmonių. Jei šauliai to negali, galbūt reikės ieškoti kitų organizacijų“, – konstatavo J. Olekas.

NSGK narys G. Jakavonis, pasveikinęs suvažiavimo delegatus, perskaitė jaudinantį apsakymą apie partizano motiną.

Po oficialiosios dalies prasidėjo darbas. Išsamioje trejų metų veiklos ataskaitoje (tikslai ir uždaviniai, veiklos kryptys, struktūra, personalas, finansai ir aprūpinimas, projektai) LŠS vadas ats. plk. A. Plieskis pristatė organizacijoje įvykusius teigiamus poslinkius, tačiau neslėpė siektinų taisyti reiškinų. Kalbėdamas apie vieną iš LŠS pagrindinių veiklos krypčių – jaunųjų šaulių ugdymą, LŠS vadas pasidžiaugė: parengtu ir sėkmingai vykdomu jaunųjų šaulių ugdymo ciklu, skatinančiu jaunuolius tobulėti; įkurtomis dviem kovinėmis kuopomis ir vienu būriu; likviduota 599 tūkst. litų LŠS skola, naujai įsteigtu ir jau sėkmingai veiklą vykdančiu LŠS sporto ir technikos klubu bei šaulių orkestru. Šaulių gretų mažėjimas prelegento įvardytas ne vien tik organizacijos, bet visuotinė mūsų valstybės demografinė problema.

Pagaliau bent viename suvažiavime nebuvo keliamas „amžinasis“ uniformų klausimas: išėiginių uniformų jau turima 300, o lauko – 600 komplektų. Pasak A. Plieskio, tai nėra pakankama, nes „jaunieji šauliai ištirpsta minioje“, todėl ne tik siekis, bet ir viltis kitąmet turėti dar 1000 uniformų – visai reali.

Taip pat buvo pateiktos LŠS valdymo bei kontrolės organų, šaulių studentų korporacijos „Saja“ ataskaitos, pristatyta LŠS strategija bei svarstyti LŠS statuto pakeitimai.

Svarstant Statutą ilgiau apsiesta ties šauliams aktuali, nemažai emocijų kėlusiu klausimu – rinktinių antsiuvų. Kaip informavo LŠS vadas, krašto apsaugos ministru yra pateiktas pasiūlymas dėl rinktinių vardų pakeitimo, mat pakeitus pavadinimus ir juose nevartojant miesto bei žodžio „apskritis“ galima būtų atsakyti apskrities simbolikos, tai reiškia naudoti senuosius antsiuvus. Ats. plk. A. Plieskis paminėjo ir keistą situaciją – LŠS vado ženkle „virmą“ Garbės šaulio ženklu bei problemos sprendimą – teikti Heraldikos komisijai naujo ženklo projektą. Sąjungos vadas taip pat informavo, kad pagal galiojančius įstatymus, kurie apsprendžia valstybės simbolių naudojimą institucijose, Šaulių sąjunga nėra organizacija, kuri gali naudoti valstybės simbolius. Tačiau pagal 2013 m. Heraldikos komisijos išaiškinimą, LŠS jau naudoja valstybės simbolius. Tuo pagrindu yra rengiamas dokumentas – bus bandoma inicijuoti įstatymo pakeitimą.

Bendru sutarimu suvažiavimo delegatai pritarė Sąjungos statuto projektui, o Centro valdyba įgaliota įtraukti suvažiavimo pasiūlymus į Sąjungos statuto projektą. Galima priminti, kad LŠS statutą įsakymu tvirtina krašto apsaugos ministras. Prieš jį tvirtinant jo projektas yra teikiamas suvažiavimui.

Suvažiavime išrinkti LŠS Centro valdybos nariai: Edgaras Diržius, Jonas Godliauskas, Juozas Janušaitis, Mindaugas Nefas, Audrius Skaistys, Modesta Skinkaitienė, Leonas Stonkus, Pranas Trakinis, Kęstutis Vaitonis, jų pavaduotojai: Gedvydas Celiešius, Zigmas Gulbinas, Vytautas Judickas, Rimantas Jurevičius, Arūnas Juška, Zigmantas Račkauskas, Alminas Sinevičius, Ramutis Stakė, Ramūnas Viederis.

Kontrolės komisijos nariai: Jonas Mickus, Eitvydas Tamošiūnas, Rimantas Vrubliauskas, pavaduotojai: Stasys Juodka, Vytautas Paškevičius, Algis Veikšys.

Garbės teismo nariai: Norbertas Černiauskas, Antanas Karalukas, Ovidijus Kuzminas, Tadas Mameniškis, Tomas Šyvokas, Zita Urbonienė, pavaduotojai: Algimantas Jurėnas, Darius Krutonis, Sigitas Ozgirdas, Valerija Stundžienė, Jonas Šilinskas, Stanislovas Napoleonas Narkevičius.

Lolita Sipavičienė

Suvažiavimas baigėsi LŠS vėliava išnešama

V. Kilpio nuotraukos

Šaulių studentų korporacijos „Saja“ sąskrydis Troškūnuose

Į svarbiausią šaulių studentų korporacijos „Saja“ metų renginį sąskrydį, kuris vyko Troškūnų vienuolyne, atvyko „Saja“ sendraugiai, nariai, kandidatai, šauliškoms idėjoms prijaunantys svečiai bei Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto studentų korporacijos „Tilia“ atstovės. „Sajos“ nepamiršo ir Šaulių sąjunga: perduoti LŠS vado ats. plk. A. Plieskio sveikinimo žodį atvyko Utenos apskrities šaulių 9-osios rinktinės vadė Asta Tidikienė ir jos pavaduotojas ats. kpt. Rimantas Eigėlis.

Pirmąjį vakarą šauliai studentai jaukiai vakarojo klausydamiesi sendraugio Tomo Šyvoko pristatymo „Misija Sibiras 2013“. Ekspedicijoje dalyvavęs sendraugis pasakojo apie kelionėje patirtus išpūdžius ir iššūkius, jaudinančius ir netikėtus susitikimus su vietos lietuviais bei pagrindinį kelionės tikslą – tremtinių amžinųjų poilsio vietų paieškas ir kapinių tvarkymą. Po pristatymo buvome maloniai nustebinti šiuo metu kino teatruose vis dar rodomo Vytauto V. Landsbergio filmo „Trispalvis“ peržiūra.

Šeštadienio rytą laukė visuotinis narių susirinkimas, kurio metu buvo pristatytos Kauno, Vilniaus ir besikuriančio Klaipėdos skyriaus metinės ataskaitos, aptarti laimėjimai ir sunkumai, su kuriais teko susidurti organizuojant pastarųjų metų veiklą, kiti svarbūs klausimai. Sąjūnė Regina Barbšytė pristatė organizaciją reprezentuojančias informacines skrajutes, o Modesta Skinkaitienė – pirmąjį metinio laikraščio „Šaulys Studentas“ numerį. Taip pat peržiūrėjome filmuką apie Lietuvos kariuomenę.

Po pietų sąskrydžio dalyviai buvo išradingai suskirstyti į tris grupes ir dalyvavo smagiuose mokymuose: sendraugis Mindaugas Nefas pristatė

Sąskrydyje Troškūnuose susirinko „Sajos“ sendraugiai, nariai, kandidatai ir svečiai svarbiausius LŠS teisinius dokumentus. M. Nefas pateikė aktualiausius punktus iš Šaulių etikos (elgesio) kodekso, o visi, remdamiesi jais, turėjo sugalvoti praktinių pavyzdžių. Dar kartą prisiminę, kad šaulys turi būti doras ir garbingas ne tik vilkėdamas uniformą, bet ir kiekviename gyvenimo žingsnyje, keliavome pas sendraugį Alminą Sinevičių ir sąjūnę Jolitą Mickevičiūtę diskutuoti apie naujas „Sajos“ veiklos idėjas. Idėjų generacijos metu ypač daug dėmesio skyrėme ryšiams su Šaulių sąjunga stiprinti ir korporacijos narių gretoms gausinti. Kitoje mokymų dalyje sendraugis Eitvydas Tamošiūnas pademonstravo, kaip taisyklingai taikytis ir šaudyti iš lanko – juk tikram šauliui pridera tai mokėti! Nors diena buvo gana vėsi, sąskrydžio dalyviai su malonumu šaudė į taikinius ir džiaugėsi vis gerėjančiu taiklumu. Visi nariai liko patenkinti mokymais, kurie praplėtė akiratį ir įkvėpė aktyviau veikti korporacijos labui. Vėliau buvo surengtas smagus sąjūnų ir svečių protų mūšis, kurio metu reikėjo atsakinėti į suktus ir plataus žinių spektro reikalaujančius klausimus.

Pavakare prasidėjo iškilmingas renginys, kurio metu į korporacijos „Saja“ nares buvo pakeltos kandidatės Ieva Vaištaraitė ir Karolina Vijeikytė. Kai naujosios narės perskaitė pasižadėjimą ir pabučiavo „Sajos“ vėliavą, N. Černiauskas įteikė joms korporacijos kepurėles.

Dar nepakelti į narius kandidatai pasisotinę šauliška vakariene kibo į darbus ir pradėjo ruošti „Raguotam Alutiniui“. Ši senas tradicijas turinti ceremonija yra vykdoma griežtai nustatyta tvarka. Taigi, kas vyksta smagaus pasibuvimo metu, gali žinoti tik dalyviai, tad jeigu smalsaujate ir geidžiate sužinoti paslaptis, maloniai prašome sudalyvauti kitų metų sąskrydyje. Galima pasakyti tik tai, jog buvo be galo smagu, skambėjo daug juoko ir dainų, o po „Raguoto Alutinio“ sąskrydžio dalyviai įsisuko į šokių sūkurį: trypė iki pat paryčių!

Paskutinę sąskrydžio dieną, sekmadienį, sąjūnai dalyvavo šv. Mišiose Troškūnų Švč. Trejybės bažnyčioje bei uždegė žvakeles prie paminklo partizanams. Baigiant sąskrydį „Sajos“ pirmininkas Darius Kazėnas pasidžiaugė šių metų sąskrydžio sėkme ir palinkėjo stiprybės bei energijos korporacijos veikloje. Sąjūnai išvyko iš Troškūnų žinodami, kad kitais metais čia vėl visi draugiškai susirinks.

Mieli broliai bei sesės šauliai, esate laukiami svečiuose kitais metais!

Sąjūnės Karolina Vijeikytė ir Ieva Vaištaraitė

Pagerbėme partizano atminimą

Vilkaviškio rajono Gražiškių miestelio bendruomenė kasmet pagerbia pokario laisvės kovotojus, partizanus bei tremtinius. Šiemet susirinkę Marijampolės apskrities šaulių 4-osios rinktinės P. Karužos šaulių 6-osios kuopos šauliai, bendruomenės nariai, iš įvairių Lietuvos vietų atvykę tremtiniai bei politiniai kaliniai pagerbė legendinį partizaną Antaną Ambrulevičių–Vėją, pabuvusį mirties spąstuose, patyrusį nežmoniškus kankinimus, perėjęs visas kalėjimų, lagerių ir tremties golgotas. Iš Latvijos pagerbti tėvo atminimo atvyko dukra Irena Petuchova. Gražiškių kapinėse atidengiant paminklinį akmenį su metaliniu kryžiumi A. Ambrulevičiui atminti dalyvavo partizano būrio kovotojas Jonas Astašauskas.

Pašventinę paminklą susikaupėme bažnyčios šventoriuje prie kryžiaus Gražiškių krašto partizanams, o vėliau rinkomės į A. Ambrulevičiui skirtą prisiminimų vakarą Gražiškių bendruomenės salėje. Apžiūrėję krašto muziejaus parangtą parodėlę klausėmės kovotojo už laisvę dukters prisiminimų apie vaikystėje patirtas patyčias, skurdą ir badą. Kiti svečiai taip pat prabilo apie skaudžią partizanų palikuonių dalį. Rašytojas, laisvės kovotojų atminimo įamžintojas Albinas Savickas apdovanojo aktyvesnius Gražiškių seniūnijos žmones savo knyga „Kad ašara neverktų“.

Gražiškių kapinėse atidengtas paminklinis akmuo partizanui Vėjui

Apie Tauro apygardos partizanus parengtą leidinį pristatė marijampoliečiai S. ir J. Sajauskai. Šaulių vokalinis ansamblis „Šaulys“, vadovaujamas būrio vado Algimanto Šerono, padainavo partizanų dainų.

Tokie renginiai – tai pamoka jaunimui, kad aukotis už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę yra šventa kiekvieno lietuvių pareiga.

Juozas Bačinskas

Marijampolės apskr. šaulių 4-osios rinktinės Vilkaviškio P. Karužos šaulių 6-osios kuopos vado pavaduotojas

Aplankyti kauniškiai ugniagesiai gelbėtojai

Lapkričio pradžioje Kauno ugniagesius gelbėtojus aplankė LŠS štabo Garbės sargybos kuopos jaunieji šauliai. Tą dieną Kauno apskrities priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos 5-ojoje komandoje budėjo šaulys Saulius Slavinskas, todėl atvyku-

siams „šauliukams“ susitikimas buvo dvigubai malonus: S. Slavinskas supažindino su ugniagesių gelbėtojų naudojama įranga, automobiliais ir buities sąlygomis.

Tačiau prieš tai jaunieji šauliai turėjo progą susipažinti su mokymo programa „Saugi elgsena ekstremaliose situacijose“. Užsiėmimus vedė Valstybinės priešgaisrinės priežiūros skyriaus pareigūnai. Buvo rodomi mokomieji filmai, kaip elgtis įvairių ekstremalių situacijų metu, praktinį darbą išmanantis pareigūnas dalijosi savo darbo patirtimi tiriant įvairius gaisrus.

Itin didelio susidomėjimo sulaukė ugniagesių gelbėtojų naudojama įranga: jaunieji šauliai galėjo praktiškai pajusti jos svorį. Margarita Melinytė pasiteiravo, kodėl ugniagesiai vaikšto su atvarstytais aukštaisiais batais ir atrodo „ne visai kariškai“. S. Slavinskas paaiškino, kad tai nėra atsitiktinumas, mat nuaidėjus sirenai ugniagesiai bėga prie savo automobilių ir tada „išsoka“ į kitus, specialius gaisro atvejui skirtus batus, kurie tvarkingai išdėlioti su kelnėmis visai netoli gaisrinių automobilių. „Dar nespėjus pabaigti pokalbio dėl pagalbos su operatoriumi mes jau lekiame gatvėmis ir visą informaciją apie susidariusią padėtį gauname radijo bangomis“, – pasakojo ilgus metus ugniagesiu gelbėtoju dirbantis šaulys.

Valdas Kilpys

Ugniagesio šalną paprasčiau prisimatuoti nei pačią profesiją

Kupina įspūdžių diena

Ilgai laukto šeštadienio rytą Druskininkų jaunieji šauliai rinkosi į kuopos būstinę, kur KASP 109-osios kuopos kariai savanoriai pravedė pratybas, supažindino su automatiniu šautuvu AK-4 bei kulkosvaidžiu FN MAG. Turėjome puikią galimybę pasimokyti ginklus išardyti bei sudėti, o vėliau netgi vyko varžybos, kas tai atliks greičiau.

Pasibaigus pratyboms Druskininkų kuopos jaunieji šauliai skubėjo į parapijos namus, kur vyko adventinė vakaronė. Parapijos namuose mus pasitiko Švč. M. Marijos Škaplierinės parapijos klebonas Kęstutis Masevičius, praeityje buvęs karo kapelionas. Klebonas visiems priminė, jog adventas – tai ne tik džiaugsmingas Kristaus gimimo laukimo laikotarpis, bet kartu ir dvasinio susikaupimo metas. Po gražios klebono kalbos jis paėmė į rankas vieną kalėdaitį ir palinkėjęs vieningumo bei stiprybės davė iš savo rankų laužti visiems jauniems šauliams. Prie puodelio arbatos bei suneštų vaisių Druskininkų kuopos vadas kartu su jaunaisiais šauliais aptarė metų įvykius bei pasidalijo gyvenimiška patirtimi. Vakaronės metu apsvaistytos galimybės praplėsti savo savanorišką veiklą ir kitose srityse. Valanda, praleista parapijos namuose, prabėgo lyg keletas minučių. Jaunieji šauliai palinkėdami vieni kitiems gero likusio savaitgalio išsiskirstė ir patraukė kiekvienas savo namų link.

Kuopos archyvo nuotr.

Turėjome puikią galimybę susipažinti su ginklais

Evelina Markelevičiūtė

Alytaus apskr. karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Druskininkų 3-iosios kuopos jaunoji šaulė

Jaunieji šauliai susitiko su jaunaisiais pasieniečiais

Pagėgių rinktinės Kudirkos Naumiesčio užkardos „Jaunojo pasieniečio“ būrelio vadovas, vyresnysis puskarininkis, šaulys Vygintas Kuras ir jaunojo pasieniečio būrelio narės Ema bei Evelina lankėsi Druskininkų 3-iojoje kuopoje ir pristatė Valstybės sienos apsaugos tarnybą, pasieniečio profesiją bei VSAT padaliniuose veikiančius jaunojo pasieniečio būrelius.

Jaunojo šaulio -Pauliaus Balčiūno nuotr.

Kudirkos Naumiesčio užkardos „Jaunojo pasieniečio“ būrelis išvyka turėjo dar vieną tikslą: perimti jaunųjų šaulių kuopos „gerą patirtį“, susipažinti su kuopos tradicijomis, pasidalyti džiaugsmiais ir problemomis, jų sprendimų būdais. Kudirkos Naumiesčio užkardos „Jaunojo pasieniečio“ būrelis ir Druskininkų jaunųjų šaulių kuopa planuoja ir toliau draugauti, dalyvauti bendruose žygiuose, pratybose ir užsiėmimuose. Be abejonės, visus kamuoja amžina transporto problema, kuri riboja daugelio panašių jaunimo organizacijų veiklą, bet į viską buvo pažiūrėta optimistiškai, nes sunkmetis negali tęstis amžinai.

Renginys praėjo šiltai ir nuotaikingai. Tikimės, kad tokio pobūdžio renginiai paskatins moksleivius aktyviai dalyvauti jaunųjų pasieniečių ir jaunųjų šaulių būrelių veikloje, ateityje rinktis garbingą pasieniečio ar kario profesiją. Jaunojo pasieniečio ir jaunojo šaulio rengimo programa, pasieniečio ir profesionalaus kario profesijos yra daug kuo panašios, tad tokiuose renginiuose visi gali rasti sau naudingos informacijos, lieka tik tikėtis, kad tokių bendrų renginių pavyks suorganizuoti kuo daugiau.

Ramūnas Šerpatauskas

Alytaus apskr. karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Druskininkų 3-iosios kuopos vadas

Šauliai minėjo kariuomenės dieną

KAUNE

Garbės sargybos kuopos...

...ir Kauno apskr. šaulių rinktinės jaunieji šauliai

Kariuomenės dienos skirti renginiai po šv. Mišių Iglų bažnyčioje prasidėjo iškilmingu renginiu Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. Tradiciškai šauliai pakėlė Vyčio Kryžiaus ordino vėliavą, susirinkusiuosius pasveikino Lietuvos karinių oro pajėgų vadas, vykdamas Kauno igulos vado pareigas gen. mjr. Edvardas Mažeikis. Po iškilmingų sveikinimo kalbų LŠS štabo garbės sargybos kuopos vyrai padėjo gėlių prie architekto Vladimiro Dubeneckio paminklo Nežinomam kareiviui. Kauno karo istorijos klubo pabūkle trys dedikaciniai šūviai aidėjo už Lietuvos kariuomenės kūrėjus savanorius, už Lietuvos kariuomenę, už Lietuvą Tėvynę.

Karo muziejaus sodelyje žygiavo Vyčio kryžiaus ordino Vėliavos būrio...

Po iškilmingos žygiuotės minėjimo dalyviai galėjo apsilankyti Vytauto Didžiojo karo muziejuje ir apžiūrėti Lietuvos kariuomenės ginkluotės bei technikos parodą Vienybės aikštėje.

Valdas Kilpys

Autoriaus nuotraukos

Garbės sargyboje prie Amžinosios ugnies taip pat stovėjo šauliai

ROKIŠKYJE

Iš kairės: jaunajam šauliui J. Mateikiui, komandos nugalėtojos nariui, prizą įteikia 506 pėstininkų kuopos vadas vyr. lt. n. Sergėjus Afanasjevas ir vyr. seržantas Gintaras Katelė *Kuopos archyvo nuotr.*

Lapkričio 22 d. Rokiškio sporto centro šaudykloje išsiaiškinti, kas taikliausiai šaudė mažojo kalibro pistoletu, susirinko trys šaulių, policijos pareigūnų, dvi priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir Vyčio apygardos Rokiškio 506-osios pėstininkų kuopos karių savanorių komandos. Didžiudamiesi pranešame, kad taikliausią akį ir ranką turi Rokiškio 9-osios kuopos jaunieji šauliai – broliai Lukas ir Matas Lešinskai

ir Jonas Mateikis. Antri liko policijos pareigūnai, tretis – 506-osios kuopos savanoriai. Asmeninėje įskaityje taikliausiai šaudė karys savanoris Evaldas Vitkauskas, antrąją vietą laimėjo jaunasis šaulys Lukas Lešinskas, trečiąją – Rokiškio policijos komisariato viršininkas Stasys Meliūnas. Komanda nugalėtoja buvo apdovanota 506-osios kuopos savanorių pagamintu originaliu pereinamuoju prizu, nugalėję asmeninėje įskaityje – diplomais ir medaliais. Pirmosios vietos laimėtojui įteiktas Panevėžio apskrities šaulių 5-osios rinktinės vado ats. plk. lt. Vlado Petkevičiaus prizas.

Kitą dieną paminėti neeilinę šventę į Nepriklausomybės aikštę susirinko rajono šauliai, kariai savanoriai, miesto gyventojai, svečiai. Susižavėjamą ir ovacijas sukėlė 9-osios kuopos jaunųjų šaulių pasirodymas. Visų dėmesį traukė karių savanorių surengta ginkluotės paroda, filmas apie Lietuvos kariuomenę.

Dar vienas minėtinas įvykis, sietinas su Kariuomenės diena – naujai įsteigta kuopos nominacija „Metų jaunasis šaulys“, kuri taps tradicine, skiriama už geriausias karines žinias bei rezultatus. Šių metų nominantė Raminta Neiškytė. Sveikiname!

Ats. kpt. A. Veikšys
Panevėžio apskr. šaulių 5-osios rinktinės Rokiškio jaunųjų šaulių 9-osios kuopos vadas

Rinktinės archyvo nuotr.

SALAKE

Mus, Salako pagrindinės mokyklos jaunųjų šaulių būrelio narius, aplankė svečiai: Zarasų 7-osios kuopos „Vytis“ vadas A. Guogis, jo pavaduotoja V. Stašiūnaitė, šauliai savanoriai K. Ketleris ir V. Pikauskas, jaunieji šauliai L. Laipčius ir R. Cidronas. Kadangi susitikimas buvo ne tik „darbinis“, bet ir šventinis, iškilminga rikiuotė buvo skirta Lietuvos kariuomenės dienai paminėti. Apie mūsų šalies kariuomenę trumpai pasakojo ir kuopos vadas A. Guogis. Dar vienas svarbus momentas, vykęs rikiuotės metu – tai jaunojo šaulio pasižadėjimas, kurio žodžius tarė aštuntokas E. Barkevičius, tądien tapęs tikruoju jaunuoju šauliu.

Vėliau vyko pratybos. Pasidaliję į dvi grupes vieni mokiniai su K. Ketleriu ir jaunaisiais Zarasų šauliais praktiškai susipažino su rikiuotės statuto elementais, kiti tuo metu su šaudymo instruktoriumi V. Pikausku mokėsi šaudyti į taikinį iš gulimos padėties. Vėliau grupės susikeitė vietomis. Daugiausia taškų pelnė E. Nazmudinova ir E. Barkevičius.

Nors susitikimas užsitęsė, bet niekam neprailgo. Esame labai dėkingi zarasiškiams ir visada lauksime jų apsilankymo.

Reda Putrimaitė
Utenos apskr. šaulių 9-osios rinktinės Salako pagrindinės mokyklos jaunųjų šaulių būrelio vadovė

ARIOGALOJE

Kiekvieno piliečio pareiga – ginti savo valstybės teritorijos vientisumą, suverenitetą bei valstybės interesą. Valstybės gynyba neapsiriboja vien ginkluote. Jei nebus valstybėje patriotiškai ir sąmoningai nusiteikusių piliečių, nepadės ir moderniausia karinė technika. Dažnas pilietis savo valstybę gali ginti savo darbais ir veikla, kariuomenė, kaip ir patys kariškiai teigia, – „tai tik vienas iš įrankių šalies gynybai.“

Lietuvos kariuomenės dienos išvakarėse Ariogalos gimnazijoje lankėsi Lietuvos kariuomenės atstovai iš Strateginės komunikacijos departamento, skaitę paskaitą III–IV klasių mokiniams. Paskaitos tikslas – informuoti mokinius apie egzistuojančią informacijos sklaidą prieš Lietuvos valstybingumą. Pranešėjai bendraudami su mo-

kiniais pateikė pavyzdžių, kaip artimos Rytų valstybės veikia prieš mūsų šalies interesus, kaip sumaniai kultūra, sportas ir kitos gyvenimo sritys panaudojamos priešišškai propagandai skleisti. Pavyzdžiui, Lietuvai reikšmingų datų dienomis didžiuosiuose mūsų miestuose vyksta rusiškos kultūros „desantas“ ir kitokio pobūdžio renginiai bei akcijos, kad susidarytų įspūdis, jog mes neatsiejami nuo slaviškos kultūros. Baltarusijoje leidžiamuose istorijos vadovėliuose iškraipoma Lietuvos istorija, menkinamas mūsų valstybės didingumas. Pranešėjai nepraleido progos mokinius informuoti ir apie užsakomus straipsnius bei „perkamus“ komentatorius socialiniuose tinkluose, kurie skirti įvairiai dezinformacijai skleisti.

Džiugu, kad Ariogalos gimnazijos mokiniai galėjo dalyvauti tokio pobūdžio pilietiško pamokoje. Tikime, kad po šio susitikimo imsime kritiškai vertinti ir analizuoti vykstančius įvykius šalyje.

Andrius Bautronis
Kauno apskr. Vytauto
Didžiojo šaulių 2-osios
rinktinės Ariogalos
13-osios kuopos vadas,
Ariogalos gimnazijos
istorijos mokytojas

Kuopos archyvo nuotr.

Džiugu, kad Ariogalos gimnazijos mokiniai galėjo dalyvauti pilietiško pamokoje

DRUSKININKUOSE

Minint kariuomenės atkūrimo 95-ąsias metines Druskininkų jaunimo užimtumo centre vyko gražus renginys, kurį organizavo Alytaus apskrities karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-oji rinktinė ir Druskininkų 3-ioji kuopa (vadas – Ramūnas Šerpatauskas), – piešinių apie kariuomenę parodos atidarymas ir konkurso nugalėtojų apdovanojimas.

Geriausi darbai, įvertinti kompetentingos komisijos: Druskininkų M. K. Čiurlionio menų mokyklos direktorė, tos pačios menų mokyklos mokytoja ekspertė Aušra Grigaliūnienė, Druskininkų švietimo skyriaus vyr. specialistė Lina Černiauskienė, KASP Dainavos apygardos 1-osios rinktinės 109-osios kuopos vadas kpt. Kęstutis Valenta ir Druskininkų 3-iosios kuopos vadas R. Šerpatauskas, buvo apdovanoti vertingais prizais, kuriuos įsteigė Druskininkų 3-ioji kuopa, Pilietinis gynybos centras, Druskininkų savivaldybė.

Galima pasidžiaugti, kad dvi laureatės: Adelė Liaukevičiūtė, užėmusi II vietą, ir Diana Volungevičiūtė, užėmusi III v., yra jaunosios šaulės iš Druskininkų kuopos.

Renginio partneriai – Druskininkų savivaldybė, Pilietinės gynybos centras prie LR KAM.

Renginį padėjo organizuoti Druskininkų kultūros centras, Jaunimo užimtumo centras ir Darius Šavolskis.

Ramūnas Šerpatauskas

Alytaus apskr. karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Druskininkų 3-iosios kuopos vadas

Dalyvių piešinių apie kariuomenę konkursas nestokojo

Kuopos archyvo nuotr.

LAUKUVOJE

Rinktinės archyvo nuotr.

Laukuvos Norberto Vėliaus gimnazijoje vyko jaunųjų šaulių sąskrydis, kuriame dalyvavo beveik 150 jaunųjų šaulių iš Tauragės, Skaudvilės, Pajūrio, Kvėdarnos, Tenenių ir Varnių. 38 kandidatai į jaunuosius šaulius tą dieną tapo jaunaisiais šauliais, tarp kurių buvau ir aš. Nebijau prisipažinti, kad kartojant pasižadėjimo žodžius jaučiau didelį jaudulį, o kai reikėjo eiti prie vėliavos, netgi drebėjau. Stebėtis nereikia – ši ceremonija išties svarbi ir reikšminga kiekvienam joje dalyvaujančiajam, o kai ją stebi daug žmonių, norisi viską atlikti kuo geriau. Didžiuojuos ir džiaugiuos tapusi jaunąja šaule.

Po „rimtosios“ dalies vyko krepšinio 3X3, tinklinio, šaudymo pneumatiniiais šautuvais, kelmo metimo, virvės traukimo, rankų lenkimo bei smiginio varžybos, o savanoriai kariai iš Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės 308-osios pėstininkų kuopos jauniesiems šauliams

pravedė sukarintą estafetę. Žinoma, smagiausia buvo nugalėtojams, apdovanotiems medaliais ir diplomais, bet ir kiti dalyviai nuoskaudos nejautė – galbūt geriau pasiseks kitąkart.

O dabar norėtume padėkoti renginio rėmėjams: Šilalės rajono savivaldybės merui Jonui Gudauskui, Laukuvos miestelio seniūnui Virgilijui Ačui ir KASP Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės kuopos vadui vyr. lt. Kęstučiui Dembinskui, kuris niekada neatsisako padėti organizuojant įvairius renginius.

Būtų nuostabu dažniau dalyvauti tokiuose renginiuose, tad tikiuosi, kad kitais metais vėl susitiksim Lietuvos kariuomenės dieną.

Neringa Šniaukštaitė

Tauragės apskr. LDK Kęstučio šaulių

7-osios rinktinės Laukuvos 2-ojo būrio jaunoji šaulė

ALVITE

Vilkaviškio rajono Alvito pagrindinėje mokykloje minėtos dvi šventės – Kariuomenės metinės bei Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio 25-metis. Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Vinco Kudirkos Marijampolės skyriaus valdybos pirmininkas ats. mjr. Algimas Samuolis kartu su atvykusiais skyriaus nariais ats. lt. Anicetu Varnu, ats. vrš. Vytautu Laukaičiu įteikė Lietuvos Sąjūdžio atminimo ženklus ats. kpt. Remigijui Kurauskui, Lietuvos šaulių sąjungos Marijampolės apskrities šaulių 4-osios rinktinės Vilkaviškio P. Karužos 6-osios kuopos šauliams Gintautui Mieliauskui, Juozui Bačinskui, Magdutei Salaševičienei.

Nuo Alvito pagrindinės mokyklos, tęsiant prieš penkiolika metų istorijos mokytojos, Vilkaviškio krašto muziejaus darbuotojos Elenos Rupeikienės iniciatyva pradėtas tradicijas, vyko eitynės į Alvito kapines prie karių

savanorių kapų. Su vėliavomis, gėlėmis į kapines žygiavo moksleiviai, mokytojai, bendruomenės nariai, svečiai, Lietuvos kariuomenės Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dainavos apygardos 1-osios rinktinės kariai savanoriai, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Vinco Kudirkos Marijampolės skyriaus nariai, Lietuvos šaulių sąjungos Marijampolės apskrities šaulių 4-osios rinktinės Vilkaviškio P. Karužos 6-osios kuopos šauliai. Kapinėse prie paminklo savanoriams sugiedojus himną skambėjo moksleivių deklamuojami eilėraščiai, Vilkaviškio P. Karužos 6-osios kuopos šaulių mišraus vokalinio ansamblio „Šaulys“ (meno vadovas – Algimantas Šeronas) patriotinės dainos, nugriaudėjo karių savanorių salvės.

Pasak muziejininkės Danutės Ardzijauskaitės, po daugiau nei dešimt metų trukusio kruopštaus darbo Vilka-

viškio krašto muziejus galėjo išleisti katalogą „Vilkaviškio krašto 1918–1923 metų Lietuvos kariuomenės savanorių vardynas“, skirtą Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti. Iš archyvų, senų spaudos leidinių, žmonių prisiminimų buvo surinkta daugiau kaip tūkstantis Vilkaviškio krašto savanorių vardų. Iš užmaršties buvo prikelti laisvės kovotojai, mūsų kaimų ir miestelių didvyriai. Daugybė surinktų faktų netilpo į ribotos apimties leidinį. Sukaupta medžiaga dar pasitarnaus istorijos tyrinėtojams. Gausiausiai laisvės kovose dalyvavo Pilviškių, Alvito apylin-

kių žmonės. Alvite 1936 metais Vilkaviškio komendantūros darbuotojo, atsakingo už šaulių veiklą, kpt. Vlodo Tarasonio iniciatyva iš visuomenės surinktų lėšų buvo pastatytas paminklas „1918 m. savanoriai 1920 m.“ ir skirtas žemės plotas savanorių laidojimui, kur palaidota 15 Alvito krašto didvyrių. Tai vienintelės tokios savanorių kapinės su išlikusiu paminklu Sūduvos krašte.

Romas Eidukevičius
Marijampolės rinktinės šaulys

Atidavėme pagarbą Alvito krašto didvyriams

Rinktinės archyvo nuotr.

Mes – Lietuvos viltis

Raseinių rajono Ariogalos gimnazija, jau antrus metus čia organizuojant jaunųjų šaulių stovyklą „Mes – Lietuvos viltis“, skirtą Lietuvos kariuomenės dienai paminėti, tampa karine teritorija, kurioje mūsų jaunimui vyksta kariniai mokymai.

Lapkričio 15 d. gimnazijos kieme buvo iškeltos Lietuvos ir Lietuvos šaulių sąjungos vėliavos, o jaunimas iš Ariogalos, Raseinių, Babtų, Nemaškčių, Prišmančių bei Vilkijos sugiedojo himną. Taigi stovykla prasidėjo. Visi jos dalyviai – 68 jaunieji šauliai – iškilminga rikiuote nužgiavo į Ariogalos bažnyčią, kur po šv. Mišių Ariogalos 13-osios kuopos jaunieji šauliai ir šauliai ištare pasižadėjimo ir priesaikos žodžius.

Išsikūrus Ariogalos gimnazijoje jaunųjų šaulių laukė susitikimas

Ariogalos parapijos klebonas G. Jankauskas ir kuopos vadas A. Bautronis visados turi apie ką pasikalbėti

Kuopos archyvo nuotr.

su Lietuvos karo akademijos II kurso kariūnu Algirdu Spurga. Kariūnas papasakojo apie įstojo į LKA kriterijus, supažindino su akademijos gyvenimu: mokslais, karyba, laisvalaikiu, pramogomis. Jaunieji šauliai itin susidomėjo Akademia – klausimų svečiui kariūnui buvo tiek daug, kad šis vos spėjo atsakinėti. Tą dieną, ko gero, ne vienas jaunas šaulys pagalvojo, kad greitai ir jis taps LKA kariūnu.

Šeštadienio veikla prasidėjo dar tamsai gaubiant Ariogalos kraštovaizdį. Po teorinių paskaitų apie žemėlapius, azimutus, kovinį judėjimą bei žemėlapių sutartinius ženklus visi šauliai skyriais patraukė į orientacinį žygį. Jame turėjo veikti naudodamiesi kompasu ir skaitydami raktinius žodžius, kurie ne vieną jauną šaulį bandė suklaidinti, tačiau jaunuoliai buvo gudresni nei raktinių žodžių sunkumai. Į finišą miško prieglobstyje visus sukvietė laužo liepsna ir pietūs, po kurių žygis buvo tęsiamas. Tik kiekvienas skyrius dabar turėjo pasirinkti priešingą judėjimo kryptį negu atėjo iki pietų taško. Jaunieji šauliai net neįtarė, kad jų laukia pasalos su dūmų uždangomis, taigi teko pasitelkti ryto teorines žinias ir pritaikyti jas praktiškai. O po pasalos susirinkti ir tęsti žygį toliau, kol pasieks stovyklą – Ariogalos gimnaziją.

Šeštadienio užsiėmimai nesibaigė vien žygiu. Vakare jaunieji šauliai susitiko su Šaulių sąjungos vado pavaduotoju – jaunųjų šaulių vadu V. Žymančiumi, kuris pasveikino jaunuosius šaulius, palinkėjo ištvermės dalyvaujant stovykloje. Visiškai netikėtai stovyklautojus aplankė Laisvės kovų istorijos rekonstruktoriai Darius Juodis ir Ramūnas Skvireckas, kurie, pasipuošę partizanų uniformomis ir apsiginklavę tikrais ginklais, pravedė paskaitą apie Lietuvoje vykusį partizaninį karą. Rekonstruktoriai užtruko ilgiau

nei buvo planavę, nes moksleiviai itin domėjosi partizanine kova, technika, ginkluote, partizanų buitimi, asmeniniu gyvenimu. Rekonstruktorių atvežta partizanų naudotų skiriamųjų ženklų kolekcija jaunieji šauliai taip pat intensyviai domėjosi. Manau, kad šis susitikimas ilgam išliks „šauliukų“ atmintyje, o sužinoti faktai apie partizaninį karą jiems pravers pamokų metu.

Po susitikimų jaunųjų šaulių laukė paskutinė užduotis – naktinis orientacinis žygis po Ariogalos miestą, naudojantis žemėlapiu ir žibintuvėliu. Galima pasidžiaugti, kad orientuotis aplinkoje, vykdant tam tikras užduotis, jaunieji šauliai išmoko.

Sekmadienis buvo skirtas sporto žaidynėms: pasirinkę patinkančią ar tinkančią sporto šaką visi įsiliejo į sportinę veiklą. Buvo organizuotos krepšinio, tinklinio, futbolo, stalo teniso, estafėčių bei šaudymo pneumatiniu šautuvu rungtys. Pastarojoje privalejo dalyvauti visi.

Išsiaiškinus rungtių nugalėtojus, atėjo stovyklos uždarymo akimirka. Dalyvaujant gimnazijos direktoriui A. Stankui buvo apdovanoti laureatai, o vėliau nuleistos vėliavos – stovykla baigėsi.

Džiaugiamės, kad pavyko suburti jaunuosius šaulius kariškai veiklai, kurios metu ugdėme karines, fizines bei istorines žinias, jaunimo pilietiškumą ir patriotiškumą. Už pagarbą rengiant stovyklą dėkojame: Lietuvos šaulių sąjungai, Ariogalos gimnazijos direktoriui A. Stankui, labai skaniai maitinusiai individualios įmonės savininkei N. Vitkauskienei, Ariogalos parapijos klebonui G. Jankauskui, Paliepių girininkijos girininkui V. Bulotai.

Iki kito karto!

Andrius Bautronis

Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės Ariogalos 13-osios kuopos šaulių vadas,

Jaunieji šauliai stovykla liko patenkinti

Kuopos archyvo nuotr.

Daina medum per širdį tepė...

Prieš pat visų karių šventę Kauno įgulos karininkų ramovėje vyko 8-asis Kauno miesto bei rajono moksleivių patriotinių dainų konkursas, skirtas paminėti 95-ąsias Lietuvos kariuomenės metines. Konkursą organizavo ir rėmė Kauno apskrities Vytauto Didžiojo šaulių 2-oji rinktinė, Kauno miesto švietimo ir ugdymo skyrius, Lietuvos kariuomenės Kauno įgula, Kauno įgulos bažnyčios rektorius, Kauno šv. Jurgio Kankinio bažnyčia, Kauno Martyno Mažvydo pagrindinė mokykla, Kauno rajono Domeikavos gimnazija. Atlikėjų meistriškumą (akomponavimo ir dainavimo santykį, intonavimą, ansamblišumą, teminį atitikimą, sceninį įvaizdį, repertuaro originalumą) vertino komisija: kompozitorius, dainų autorius Julius Siurbis, VDU Muzikos akademijos fakulteto Dainavimo katedros docentas, Kauno muzikinio teatro solistas Danielius Vėbra, Kauno J. Gruodžio konservatorijos dainavimo skyriaus mokytoja metodininkė, Kauno apskrities Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šaulė, Kauno įgulos karininkų ramovės dainavimo studijos „Audra“ vadovė Regina Kabalinienė, Kauno apskrities Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas Minvydas Mikalauskas, Kauno karininkų ramovės meno vadovas Gintaras Venckus, Kauno Martyno Mažvydo pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Auksė Petruševičienė.

Dalyviai buvo suskirstyti į amžiaus grupes ir atskirose kategorijose apdovanoti solistai, ansambliai bei chorai. Be gražių padėkų ir diplomų vaikai buvo pradžiuginti puikiais rėmėjų prizais.

Pirmąsias vietas užėmė: Kauno Juozo Urbšio katalikiškosios vidurinės mokyklos choras „Domina“ (vadovė Jurga Daubarienė), Kauno Martyno Mažvydo pagrindinės mokyklos tercetas Joana Masaitytė, Ieva Borovskytė ir Goda Padvelskytė (vadovė Eglė Verzienė), Kauno Jono Basanavičiaus gimnazijos kvartetas Kotryna Stradauskaitė, Indrė Ignatavičiūtė, Benas Strumskis ir Tautvydas Kuliešius (vadovės Diana Burkauskienė ir Ona Kavaliauskienė), Kauno Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazijos merginų ansamblis (vadovė Edita Snarskaitė), Kauno „Saulės“ gimnazijos solistė Edvina Cegelytė (vadovė Jovita Kulakauskienė), Kauno „Aušros“ gimnazijos choras „Aušra“ (vadovas Dainius Druskis).

Šiemet konkurse dalyvavo 33 mokyklos. Kadangi konkursas smarkiai išaugo, šį kartą buvo prašoma atlikti tik vieną dainą patriotine tema. Džiugu, kad dauguma kolektyvų puikiai išpildė konkurso sąlygas: vilkėjo tautinius drabužius arba karines uniformas, dainos atitiko konkurso temą, vis daž-

niau pasigirsta originalios kūrybos ar aranžuotės kūriniai, neskambėjo ir iki skausmo įsismelkę „Raudoni vakarai“ ar „Broliužis“... Pernai išsaikytos muzikos profesionalų pastabos neliko neišgirstos.

Ypač norisi pasidžiaugti ir pagirti tuos kolektyvus bei vadovus, kurie kasmet specialiai šiam konkursui ruošia naują repertuarą ir kasmet laimi prizines vietas – tai rodo aukštą profesionalumo lygį. Visada „medum per širdį tepa“, kai dainuoja Kauno J. Urbšio, M. Mažvydo, Milikonijų, Čekiškės P. Dovydaičio mokyklų, Kauno rajono Akademijos Ugnės Karvelis, Kauno „Saulės“, „Aušros“, „Rasos“ gimnazijų moksleiviai. Klausytojai pasijunta atėję į gerą koncertą.

Deja, vertinimo komisijos nuomone, ne visų dalyvių meistriškumas yra „auginamas“. Vis dėlto buvo ir kolektyvų, atvykusių tarsi išbandyti jėgų, lyg ir „dėl varnelės“, kurie vadovaujasi principu „svarbu dalyvauti“. Norėtusi, kad prieš teikdami paraiškas kitamet objektyviai įsivertintų savo pasirengimą, nes šis konkursas iškėlęs nemenką kartelę ir išaukęs ne tik kiekybiškai, bet ir kokybiškai. Gal vertėtų padainavus ne išbėgti, o pasėdėti ir paklausyti kitų dalyvių ir pajauti savo vietą bendrame kontekste?..

Patriotinių dainų konkurso žiūrovai buvo patys dalyviai, bet jo laureatų koncertas neabejotinai galėtų būti puiki dovana miesto visuomenei Lietuvos kariuomenės dienos proga. Juk vaikai ir mokytojai ilgai dirbo, daug ruošėsi, stengėsi, jaudinosi – tai nejaugi toji daina vienkartinė? Greičiausiai ir pačių atlikėjų tėvai nėra girdėję, kaip puikiai skamba atžalų balsai...

O baigdama norėčiau padėkoti Lietuvos kariuomenei, bažnyčiai ir mokyklai, kur nuolat galvojama apie jauno žmogaus prasmingą brandą. Ir ne tik galvojama, bet kasdien ta kryptim dirbama...

Auksė Petruševičienė
Kauno Martyno Mažvydo
pagrindinės mokyklos direktoriaus
pavaduotoja ugdymui

Ramovėje aidėjo jauni balsai

J. Janušaičio nuotr.

Elektrėnų šauliai davė tvirtą atsaką

Pačiame rudens viduryje Vilniaus apskrities karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Elektrėnų LDK Algirdo 1-ojoje šaulių kuopoje vyko pratybos „Tvirtas atsakas“. Šauliai pratybas pradėjo fizinio pasirengimo testu ir į kitą etapą pateko 8, surinkę ne mažiau kaip 250 fizinio pasirengimo testo taškų.

Teorijos metu prisiminėme praeitas temas: puolimas atviroje ar mažai raižytoje vietovėje, miške, naudojant ugnį, taip pat gynybinis mūšis.

Antroji pratybų fazė prasidėjo Trakų rajone, 5 km į šiaurę nuo Strazdiškių kaimo. Tai buvo šūvinio žaidimas „Ugninė audra“, į kurį susirinko 86 dalyviai iš įvairių Lietuvos miestų. Tarp jų – ir aštuoni jaunieji šauliai iš Elektrėnų. Buvo labai įdomu. Ne vien todėl, kad naudota pirotechnika: atotampos, minų laukai, minosvaidžiai, granatsvaidžiai ir autotransporto priemonės – du ketur-

Vykdyti užduotį pasiruošę

račiai. Įdomiausia buvo atlikti užduotis. Viena iš dviejų komandų – „Alfa“, – kurią sudarė šauliai, gavo tokią užduotį: surinkti paslėptus priešo saugomus daiktus. Pasi-skirstę po keturis žmones į dvi grandis: „Zulu“ ir „Siera“, aptarę situaciją, užduotis bei jų vykdymą, išjudėjome į nurodytą tašką. Po pusvalandžio grandis „Siera“ per radijo ryšį pranešė, kad objektas pasiektas, keturračio raktai rasti, grįžtama atgal į stovyklą. Grandžiai „Zulu“, „Alfa“ komandos vadas pranešė užduotį – išžvalgyti NN vietovę.

Į nurodytą tašką judėjome pelkėta vietove, o sustoję pasiklausyti pamatėme, kad esame beveik prieš pagrindinės stovyklavietės viduryje. Visa tai pranešėme „Alfa“ komandos vadui, o per vidinį grandies radijo ryšį įsakiau gulėti ramiai, nes už 25 metrų pastebėjau 11 priešų karių. Po kelių sekundžių buvo įsakyta mesti dūmines granatas, atidengti ugnį ir trauktis vikšro būdu. Pasigirdus šūviams, priešai kėlė rankas ir raudonas liemenes (nukovimo ženklas), o mes pasitraukėme turėdami vieną sužeistąjį į koją, kuriam buvo suteikta medicinos pagalba. Vėliau visai komandai skirta užduotis „Stovyklos gynyba ir priešų stovyklos puolimas“. Po 6 valandų kautynių imitacijos antrąją pratybų fazę baigėme aptarimu.

Per trečiąją pratybų fazę mokėmės teorijos: žvalgybos patrulio, maršruto planavimo ir objekto žvalgybos. Vėliau gavome užduotį vykti į Strošiūnų kaimą, esantį už 20 km. Po naktinio žygio užmaskavome kuprines, pasiėmėme maskuojamąjį tinklą ir vykome žvalgyti objekto. O jis – tai kaimo sodyba, kurios gynybą organizavo kiti

Kai išmoksti pamokas, žinai, kaip „paaugti“

Ne itin lengvos, bet ilgam įsimintinos buvo pratybos

Rinktinės archyvo nuotraukos

Elektrėnų kuopos jaunieji šauliai. Visą naktį rinkęs informaciją apie sargybos ginkluotę, pamainų keitimosi laiką, žmonių skaičių, jų įpročius ir discipliną, patrulis grįžo atgal į Elektrėnus. Netrumpą kelią – 20 kilometrų. Trečioji pratybų fazė buvo baigta.

Ketvirtoji prasidėjo Elektrėnų „Versmės“ gimnazijos šaulių veiklai skirtame kabinete, kur mokėmės išgyvenimo, patrulio kovinių rikiuočių, vandens kliūčių įveikimo su virve, diversijos, reido ir pabėgimo nuo šuns pėdsekio pagrindų. Praktinis žinių patikrinimas vyko netrūkus. Po 10 km naktinio žygio šauliai pradėjo objekto – namai, kuriuose gausu pastatų ir ūkinių agregatų – reidą. Objekto gynybą vykdė kiti Elektrėnų kuopos jaunuoliai. Po sėkmingo reido nepatyręs nuostolių patrulis pradėjo bėgti nuo pėdsekio, Elektrėnų medžiotojų būrelis šuns Myrtos, kovine grandimi kirtu geležinkelio bėgius ir įveikė 5 km Žiežmaros upe pasroviui, kad ji nuplautų žmonių kvapo molekules. Gelbėjo ir vėjas, pūtęs į nugaras ir nepadėjęs Myrtai užuosti mūsų.

Po 35 km naktinio žygio rytą pasiekėme klampias Galviškių kaimo apylinkių pelkes ir jų tankmėje praleidome dieną tęsdami išgyvenimo mokslus: užsikūrėme ugnį be

pagalbinių priemonių, pasistatėme pastogę iš eglišakių, mokėmės alpinizmo pagrindų – kopėme į medį, filtravome vandenį naudodami samanas, anglis, žemę, tvarstį, kepėme varlių kojas, valgėme nendrių šaknis, mokėmės spęsti spąstus. Po patrulio vado Eivido Žemaitaičio trumpos motyvacinės paskaitos „Kokiomis būdo savybėmis turi pasižymėti partizanas karys“, remiantis Ernesto Che Guevaros vadovėliu „Partizaninis karas“, jau gerokai sutemus užmaskavome stovyklą ir kovine rikiuote pajudėjome atgal į Elektrėnus. Nuėjus 25 km kelią pastojų bebūrų gerokai išplatinta Žiežmaros upė, tad per ją kėlėmės virve. Įveikę dar 5 km pasiekėme Elektrėnus ir baigėme ketvirtąją pratybų fazę.

Bet tai nėra pabaiga: dar laukia 5 ir 6 pratybų fazės – šūvinio žaidimas „Ugninė Audra 2“ ir išgyvenimo bei kovos patrulio, pasalų, teorinių žinių pritaikymas 3 dienų lauko pratybose. Laukiame jų, nes mus motyvuoja šūkis „Atiduok Tėvynei, ką privalai!“ Palaikykime šaulius, palinkėdami stiprybės ir ištvermės!

Eividas Žemaitaitis

Vilniaus apskr. karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės jaunųjų šaulių vadas

Jolita Vitkauskaitė pagerino Lietuvos jaunimo svarčių kilnojimo rekordą

Lapkričio 20–24 dienomis Tiumenėje (Rusijos Federacinė Respublika) vyko pasaulio jaunimo ir suaugusiųjų svarčių kilnojimo čempionatas. Suaugusiųjų grupėje (svorio kategorija iki 63 kg, svarstis – 16 kg) Lietuvai atstovavo Šiaulių apskrities gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Kuršėnų 7-osios kuopos šaulė Jolita Vitkauskaitė (treneris Antanas Gricius). 16 kg svarstį mergina išrovė 121 kartą ir, pagerinusi Lietuvos jaunimo svarčių kilnojimo rekordą, užėmė II vietą.

„Trimito“ informacija

Mokytis kovinės savigynos verta

Kudirkos Naumiesčio užkardos „Jaunojo pasieniečio“ būrelio nariams V. Kudirkos gimnazijos sporto salėje Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) Pagėgių rinktinės Specialiosios paskirties užkardos (SPU) vyresnysis pasienietis Ričardas Musvydas vedė kovinės savigynos treniruotę. Jaunieji pasieniečiai į treniruotę pasikvietė svečių – Kudirkos Naumiesčio kuopos jaunuosius šaulius.

Kuopos archyvo nuotr.

Jaunuoliai išbandė įvairius kovinės savigynos elementus: išsivadavimą iš užpuoliko įvairių sumodeliuotų situacijų metu, metimą, užpuoliko sulaikymą, atkreipiant dėmesį ir į psichologinius niuansus: netikėtumą, besiginančiojo apgaulingus judesius, o tai ypač aktualu merginoms konfliktinėse situacijose. R. Musvydas, dažnas savigynos varžybų dalyvis ir prizinininkas, visos treniruotės metu negailėjo patarimų, pats demonstravo įvairius savigynos elementus, kuriuos daug metų dirbdamas VSAT SPU yra įvaldęs puikiai. Pareigūnas pakvietė jaunuosius pasieniečius ir jų svečius į Šakių sporto klubą „Audra“, į platesnę ir išsamesnę kovinės savigynos treniruotę.

Nors ir pavargę, treniruote visi liko labai patenkinti.

Ateityje planuojami bendri užsiėmimai su Šakių gaisrininkais gelbėtojais, Raudonojo Kryžiaus atstovais, bend-

rų orientavimosi pratybų-varžybų pravedimas su Marijampolės jaunimo laisvalaikio užimtumo centru. O tai reikalauja daug organizacinio parengiamojo darbo. Vienam „Jaunojo pasieniečio“ būreliui tokius užsiėmimus praveisti sunku, tad jaunieji šauliai yra patys artimiausi pagalbininkai, juk siektinas tikslas yra tas pats: jaunimo užimtumas, profesinis orientavimas, įdomi užklasinė veikla, o svarbiausia, kad dideliame būryje dideli darbai daug lengviau padaromi, o jų juntama nauda visuomenei ar bendraamžiams yra daug didesnė.

Vyginas Kuras

Kudirkos Naumiesčio užkardos „Jaunojo pasieniečio“ būrelio vadovas, Kudirkos Naumiesčio šaulių 10-osios kuopos vado pavaduotojas

Pagerbtas šimtametis šaulys

Autorės nuotr.

Lapkričio 25 d. Pilviškiuose, Vilkaviškio r., broliai ir sės šauliai sveikino seniausią organizacijos narį – šimto metų sulaukusį Pilviškių 4-osios kuopos Garbės šaulį Bronių Vasiliauską. Sveikino ne vien dėl to, kad žmogus šaunaus amžiaus sulaukė, bet pagerbė ir dėkojo už aktyvią veik dvidešimt metų siekiančią šaulišką veiklą.

Lietuvos šaulių sąjungos vadas ats. plk. Antanas Plieskis palinkėjo šimtamečiui sveikatos bei tvirtybės ir įteikė krašto apsaugos ministro Juozo Oleko sveikinimą. Broliui šauliui nuoširdžius žodžius tarė Pilviškių 4-osios šaulių kuopos vadas Algirdas Rapulskis, ranką spaudė Marijam-

polės apskrities 4-osios šaulių rinktinės vadas Raimundas Mertinkaitis, jaunieji šauliai. Kaip pabrėžė kuopos vadas, B. Vasiliauskas kartu su šimtmečio kryptimi žengiančia žmona Ona nuo pat kuopos atkūrimo Pilviškiuose pradžios aktyviai dalyvavęs šauliškoje veikloje, visados buvęs pareigingas – laiku mokėjęs nario mokestį, skaitęs šaulių žurnalą „Trimitas“, kas tikram šauliui yra privalu, tačiau ne visų vykdoma. „O kad būtumėte išgirdę, kokį balsą turėjo – jam dainuojant net sienos drebėjo!“ – džiaugėsi A. Rapulskis. Be to, šauniai cimbolais, lūpine armonikėle grojo, nuolat dainų šventėse dalyvavo.“

Leidžis į prisiminimus B. Vasiliauskas prisiminė sunkius metus, pokarį, gyvenimą šaltoje slėptuvėje – bunkerio – taip nesislorėjo tarnauti okupantams. Į klausimą, kodėl tapo šauliu, nedvejodamas atsakė: „O kaip kitaip – esame savo Tėvynės patriotai.“

Cimbolų, deja, neteko išgirsti, nes, pasak jubilato, „nėra kam stygų priveržti“, tačiau šaulių solo ir lūpinės armonikėlės vingri melodija visiems svečiams nuskambėjo kaip nuoširdi padėka.

L. Sipavičienė

Šaulys išgelbėjo skęstantį žmogų

Rugsėjo 27 d. Drapakampio miške, Zapyškio seniūnijoje, Kauno rajone vyko Rnekasdienis renginys: susirinkę įvairaus amžiaus žmonės, tarp jų rezistencinių kovų liudininkai, dalyvavo atstatytos partizanų slėptuvės atidaryme. Nuo šiol šis rekonstruotas bunkeris bus kaip pažintinė priemonė ne tik jaunimui, bet ir visiems čia atvyksiantiems pagerbti Lietuvos partizanų atminimą žmonėms.

Jau pasibaigus renginiui pasivažišinę kareiviška koše susirinkusieji besišnekučiuodami skirstėsi į namus. Bet penki renginio dalyviai pasiliko ilgėliau, nes norėjo įdėmiau apžiūrėti atstatytą bunkerį, nusifotografuoti jo viduje. Vėlesnę įvykių seką galima paaiškinti tik aplinkybių sutapimu, nes kito paaiškinimo nėra. Minėtiems penkiems asmenims išlindus iš slėptuvės prie bunkerio buvo likę vos keli žmonės, kurie tvarkėsi ir ruošėsi išvykti. Atsisveikinę su jais visi penki patraukė link savo automobilių, paliktų šiek tiek atokiau nuo bunkerio vietos. Eidami planavo ilgiau neužtrukti, o aplankyti netoliese Altoniškių miške esančią kitą atstatytą miško brolių priverstinę buveinę. Atėję prie automobilių vėl neplanuotai užtruko, kai netikėtai išgirdo šūksnius miške. Iš pradžių pernelyg nekreipė dėmesio, pagalvojo: maža kas pasiliko ir šūkauja. Bet vienas iš lūkuriuojančiųjų spėjo, kad čia ne rėkama, o šaukiamasi pagalbos. Niekas nelaukė visi metėsi į paieškas ir ne veltui: kiek paėję išvydo, kad iš klampaus purvyno niekaip negali išsivaduoti žmogus. Dar keletas minučių ir jokios pagalbos, ko gero, nereikėtų... Bendromis pastangomis ištraukė žmogų iš pelkės gelbėtojai iškvietė greitąją medicinos pagalbą.

Baigiant trumpą pasakojimą reikia pasakyti tai, ko negalima nutylėti: tarp aktyviausių gelbėtojų buvo Vilniaus apskrities Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės šaulys, jaunųjų šaulių vadas Eividas Žemaitaitis. Jis ištraukė ir išnešė iš pelkės skęstantį žmogų. Norisi tikėti, jog Šaulių sąjungoje tokių jaunųjų šaulių netrūksta. Įvykio liudytojas, norėjęs likti neįvardytas

Jaunųjų šaulių vadas E. Žemaitaitis – pavyzdys ne vien tik savo rinktinei

Kalbinti šaulį, vyresnįjį leitenantą Alminą Sinevičių būčiau rengusis dar ilgai, mat realų ar virtualų susitikimą vis stūmėme ateitin: suprantama – žmogus labai užsiėmęs, daug veikiantis ir nuveikiantis, ko ne visur esantis, tad sunkiai pagau-namas... Tiesą pasakius, tik aplinkybėms suvedus ir susitikus dvi dienas iš eilės pastvėrusi už uniformos sagos „išplėšiau“ Almino pažadą atrasti laiko ir pasikalbėti. Šįkart sutarėme tvirtai.

Lietuva ir kitos vertybės, kurios mus vienija

Alminai, žinojau, kad esi šaunus šaulys, todėl, esu įsitikinusi, toks pat šaunus Lietuvos karininkas, bet, nepaisant to, Tavo prisipažinimas Vytauto Didžiojo universiteto radijuje mane išmušė iš vėžių. Tikrai tikrai! Visos mintys trumpam išsibėgiojo į šalis. O tasai prisipažinimas – turiu paviešinti visiems, kurie negirdėjo minėtos laidos, buvo toks: „Mano didžiausia meilė yra Tėvynė“ ar „Aš labiausiai myliu Tėvynę, po jos – mamą, tik paskui būsimą žmoną...“ Tu rimtai? Prisipažink darsyk, prašau, nes iš nuostabos gal suformulavai neteisingai.

Šiuo metu mano didžiausiųjų meilių prioritetai sudėlioti taip: ketvirtoje vietoje – būsimą žmoną, trečioje – būsimą dukrą, antroje – mama, o pirmojoje – tėvynė. Beje, kai tai prisipažinau mamai, pamačiau, jog ji išžiūdė. Nenorėjau to. Taigi apie šią dėlionę būsimajai neskysiu, nebent tada, kai jau eisime nuo altoriaus. Gal taip mąstau, nes trečioji ir ketvirtoji pozicijos kol kas yra laisvos, tikėtina, kad ateityje kai kas keisis... Be abejo, keisis, nes nesam amžini, kad ir mylimiausi žmonės. Tada mano būsimos moterys pasistūmės per vieną laiptelį aukščiau. Nors, turiu pasakyti, mano giminėje gimsta vien tik vyrukai. Šiaip ar taip, tačiau Tėvynė visad liks pirmoje vietoje, nebent ją okupuotų. Bet tada manęs neliktų.

Turiu prisipažinti, kad toną pokalbiui davė būtent šis Tavo pasisakymas, nors kažkada planavome kalbėti visai apie kitus dalykus. Taigi patvirtink arba paneik: toks, koks šiandien esi – aktyvus pilietis, patriotiškai nusiteikęs ir meilę Tėvynę atvirai deklaruojantis vyras – tapai, nes taip auklėtas buvai namuose, vėliau – Šaulių sąjungoje, o dar vėliau – Karo akademijoje? Kieno įtaka didžiausia? Ar teisingas, Tavo nuomone, teiginys, kad tik namie gavę gerus pagrindus būsime geri patriotai?

Nereiktų jau labai sureikšminti tos mano veiklos, tiesiog man rūpi ir tiek. Šeimoje ir mokykloje tikrai nebu-

vau ugdomas labai patriotiškai. Be to, gimiau, augau ir brendau ryčiausioje Vilniaus dalyje, Naujoje Vilnioje, kur bendra lenkų ir rusų gyventojų populiacija smarkiai lenkia čia gyvenančių lietuvių. Būdamas vaiku bendraudavau net su sribų anūkais, o tai vargu ar formavo mano patriotinį jausmą. Žinoma, tokie faktai, kad mano šeima tiesiogiai nukentėjo nuo sovietinių represijų tikrai suteikia paskatą veikti tautos ir Tėvynės labui. Senelis, kompozitorius ir chorvedys Julius Sinius kartu su mano tėvu buvo ištremti į Sibirą, Krasnojarsko srities Nyžnij Ingašo rajono Taišeto kaimą. Nepaisant to, dar sovietmečiu tėvai bent iš dalies tikrai asimiliavosi su vietiniais: vienas brolis vedė lenkaitę, kitas – rusaitę, bet lietuvišką dvasia visi mes išlaikėme. Šaulių sąjunga buvo ta vieta, kur man buvo smagu žaisti karą, ugdyti pareigos, atsakomybės jausmą, per daug nesureikšminant Lietuvos kaip Tėvynės. Manau, dauguma jaunųjų šaulių lygiai taip pat dalyvauja LŠS veikloje. Nors jei nebūčiau šaulys, nebūčiau stojęs į Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademiją. O ji – pati patriotiškiausia aukštojo mokslo įstaiga Lietuvoje. Maždaug nuo antrojo kurso man žodis „Tėvynė“ įgavo prasmę. Su kolegomis šauliais įkūrėme Lietuvos šaulių studentų judėjimą, išitraukiau į ateitininkų veiklą bei įvairias socialines iniciatyvas. Patriotinė dvasia namie yra labai svarbu, bet man didžiausią įtaką padarė nevyriausybinių organizacijų ir pirmiausia Lietuvos šaulių sąjunga.

Prisipažink, kuo dar užsiimi. Plepiojoje veidaknygėje mačiau, kad dalyvauji Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LiJOT) veikloje, vaidini mėgėjiškame spektaklyje, lankaisi senelio vardo meno mokykloje...

... ir aktyviai veikiu bataliono (Alminas yra Lietuvos kariuomenės Mechanizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo

mechanizuotojo pėstininkų bataliono Sunkiosios ginkluotės kuopos vado pavaduotojas – aut. past.) karininkų klube, kurio prezidentu buvau pernai, žaidžiu krepšinį, tiesa, jau ne tiek daug kaip mokyklos laikais. Nuo mokyklos esu aktyvus ir daug kur dalyvauju...

Tame pačiame socialiniame tinkle perskaičiau Tavo pamąstymą atsibudus gimtadienio rytą (o gal jau einant miegot?): „Gyvenimas. Bėgi per jį, darbas darbą veja, vakaras rytą, žiema vasarą, metai iš metų ta pati rutina. Draugai, šeima, tarnyba, mama... Po truputį pradedi ignoruoti aplinką, žmones, lekiančius automobilius. Štai išaušta ir vėl užgęsta dar viena diena, šikart tai gruodžio 3-oji.“ Ar tai gimtadieninis liūdesys (kiti sako depresija), ar nuovargis nuo daugybės darbų, ar suvokimas, kad jau „užaugai“ ir pasauliui nesi toks jautrus kaip vaikystėj, ar kas kita? Beje, kiek Tau metų baigiantis 2013-iesiems suėjo?

Taip mažiau vakare, grįžęs namo po tarnybos. Atsimenu šią būseną – lyg ir liūdesys ar ilgesys buvo apnikęs: leki, bėgi, nuolat pristingi laiko sau, o gal ir kitiems... aplinkui daugybė žmonių, o labai artimo širdžiai, tave suprantančio iš pusės žodžio, nėra... Ko gero, iš tikrųjų geriausias įvardijimas būtų – jau užaugau – suėjo dvidešimt septyneri..

Tiems, kas su Alminu nebendruoja elektroniniais laiškais, paviešinu, kad prierašas juose itin informatyvus: „Tėvynės meilė tebus mums vadovas“, tačiau vis tiek klausiu, kas Tau Alminai, yra Tėvynė?

Tėvynė, hmm... Tėvynė yra viskas, kas supa mus. Draugai, tėvai, visi tavo šalies piliečiai, parapija, močiutės kaimas, dabartinis miestų šurmuly, gamta, darbas, kurį dirbi. Viską galima tapatinti su Tėvyne, nes tu joje gyveni. Kita vertus, nereikėtų absoliutinti šio svarbią ir konkrečią reikšmę turinčio žodžio. Tuo labiau jo painioti su tokiais žodžiais, kaip vyriausybė ar valdžia.

Kokios vertybės šiame pasauly Tau yra svarbiausios?

Pavienės vertybės nieko vertos, jei

jos nesudaro sistemos. Mano sistema, jos pagrindas sudarytas iš kelių pamatinių vertybių: meilės Tėvynei, tikėjimo Viešpačiu ir, žinoma, šeimyniškumo. Aš jaučiu pareigą padėti, leisti laiką su savo aštuntą dešimtį gyvenančiais tėvais, kad paskui nereikėtų gailėtis ir graužti savęs. Taip pat aš žinau, kad tikrai turėsiu nuostabią žmoną, kuri man pagimdys mažiausiai tris vaikus. Kai ateis šis gyvenimo etapas, aš visomis jėgomis atsidausiu šeimai ir tinkamam savo vaikų ugdymui. Ar jie bus šauliai? Būsiu atviras. Šaulių sąjunga dar turi keistis, kad galėčiau tvirtai atsakyti „taip“. O tai ne tik mūsų vadovybės, bet mūsų visų, bendruomeninė atsakomybė.

Ką, Tavo nuomone, reikėtų daryti, kad Lietuvos jaunuomenės svarbiausias gyvenimo tikslas ir troškimas netaptų išvykti svetur (prisipažįstu – išsigąstu, kai gimnazijų mokytojai, pasiteiravę dvyliktokų, kas ketina kelti sparnus į svečią šalį, išgirsta itin didelius skaičius)? Tik, prašau: ne vien apie ekonominius reikalus prabilti...

Tikrai nėra taip, kad visas jaunimas trokšte trokšta išvykti iš Lietuvos. Galbūt tai suponuoja mūsų žiniasklaidą. Man nuolat tenka bendrauti su jaunimu, kuris mato laimingą ir šviesią Lietuvos ateitį. Reikėtų gyventi optimistiškiau žvelgiant į gyvenimą ir savo kasdienybėje džiaugtis gerais nutikimais, o ne sureikšminti blogas smulkmenas. Žinoma, pirmiausia vaikai ima pavyzdį iš suaugusių, kuriuos jie mato. Tėvai, mokytojai, būrelių vadovai formuoja jauno žmogaus požiūrį į mokslo svarbą, pilietiškumo jausmą, šeimą ir požiūrį į Lietuvą kaip jo Tėvynę. Skirkime dėmesio šių žmonių švietimui ir socialinei padėčiai. Žinoma, tai abstraktu ir atsiremia į bendrą Lietuvos ekonominę, socialinę bei politinę padėtį. Kita vertus, dabar jau prasideda naujas procesas, reemigracija.

Ką galėtum atsakyti bumbantiems, kad visa šiandieninė jaunuomenė itin nepilietiška, abejinga viskam, išskyrus savo reikalus, o apie patriotizmą net kalbėt neverta...

Nebumbėti. Atverti akis ir matyti gerąjį ir pozityvųjį jaunimą, kurio tikrai yra mūsų visuomenėje.

Vienas iš pavyzdėlių – didžiausia jų grūstis konkurse „Misija – Sibiras“, ar ne? Beje, ir Tu keliavai protėvių skausmingaisiais takais?

Taip, 2008-aisiais. Iš šios kelionės turiu itin skaudų prisiminimą. Po ilgo,

Pratybose Algirdo batalione

Korporacijos „Saja“ susibūrimuose tikram sąjūnei dalyvauti privalu, nors niekas neverčia

nelengvo kelio buvau labai pavargęs ir tada, kai autobusu dardėjome link Irkutsko, užsnūdau. Būtent tuo metu pravažiavome kaimą ir kapinaites, kuriose palaidotas mano prosenelis. O aš tuo metu miegojau... Net apsisverčiau iš beviltiškumo: galėjau bent grupės vadovą perspėti, kad pažadintų... Beje, kada nors tolimoje ateityje planuoju išleisti tėvelio memuarus, o galbūt ir savo drauge. Ne vien tik apie Sibirą.

Iš įvairių rinktinių šaulių į klausimą, kas gali žinoti, padėti, padaryti tą ar aną, vis išgirstu: „Alminas!“. Kaip susikūrei tokį vardą? Ar iš tiesų esi toks baisiai teigiamas? Kokių savo bruožų nemėgsti ir nori atsikratyti?

Jūs mane sureikšminate. Darau, ką liepiamas, sakau, ką galvoju ir jaučiu

Šiluvos atlaidai – atgaiva sielai

Universiteto radijuje Almantas nemažai šmaikštavo atsakomybę už visuomeninę veiklą, kas šiais laikais dažnai užmirštama. Kaip ir kiekvienas žmogus turiu ydų ir ne vieną. Didžiausia mano blogybė yra tai, kad kartais nesutramdau rusiškų keiksmažodžių vartojimo. Kitas bruožas – ugningas charakteris. Dažniausiai tai gerai, nes gyvenime daug džiaugiuosi ir labai mažai pykstu, bet kai pykstu, tai būna emociingas, ištūžio pilnas pyktis.

Kaip reikia auklėti jaunuolius, kad jie ir jos taptų tokie kaip Tu?

Paklauskite mano mamos. Net nežinau... Gal skatinti iniciatyvas, kuriuos šauna vaikui į galvą ir neriboti jo laisvės. Kalbu ne apie drausmę, o apie sveiką smalsumą, norą sužinoti, patirti. Žinoma, yra dalykų, kurių vaikas nemėgsta, bet jie yra būtini. Pavyzdžiui, namų darbų patikrinimas, vaiko popamokinės veiklos, įvairūs užimtumai ir panašiai. Nemaitinti vaiko pinigais, o skirti jam kuo daugiau laiko. Prisipažinsiu, buvau labai aktyvus jaunuolis, net neklaužada, tad tekdavo ir „beržinės košės“ ragauti...

Ar tiesa, kad pareigos ir (ar?) meilės Šaulių sąjungai vedamas išsikraustei iš Vilniaus ir „pasiėmei“ vadovauti Ukmergės kuopai? Prašau plačiau papasakoti apie veikimus su jaunaisiais šauliais.

Taip, iš sostinės išsikrausčiau į Ukmergę. Neidealizuodamas Šaulių sąjungos pasakysiu, kad pagrindinė priežastis, kodėl aš apsigyvenau ne Jonavoje ar Vilniuje, o minima mieste, yra būtent tai, kad buvau paskirtas Ukmergės 2-osios kuopos vadu. Žinoma, kaip spėju, tai yra laikina. Kadangi esu karininkas, rotacijos yra neišvengiamos, taigi ir gyvenamoji vieta taip pat keičiasi – tenka vykti ten, kur esi siunčiamas.

LijOT padėkos vakare Vilniaus merui A. Zuokui laimėtus šauliškus marškinėlius įteikė šaulys Almantas

Su jaunaisiais šauliais veikiu jau kokius penkerius metus. Daugiausiai turbūt savo gimtojoje Vilniaus rinktinėje, bet teko ugdyti ir prižiūrėti Tauragės, Utenos bei kitų rinktinių jaunuosius šaulius. Pavyzdžiui, šią vasarą teko su aštuoniais Utenos jaunaisiais šauliais vykti į varžybas Švedijoje, kur buvo labai smagu.

Ko gero, esi labai griežtas kuopos vadas?

Negaliu sakyti, kad esu negriežtas, nes mano kuopos vaikai perskaitys. Bandyčiau būti griežtas, bet teisingas, koks ir turi būti vadas, ar ne? Suderinti gerą nuotaiką, kuri motyvuoja, ir griežtumą, kuris reguliuoja, yra menas. Sakiau sau: nei už ką nebūsiu menininku, pasirodo klydau (juokiasi).

Ar tenka drausminti jaunuolius, ar jie Tavęs bijo ir klauso?

Tenka, tik tai darau žaismingai ir kiekvieną kartą skirtingai. Nesiekiu, kad jie manęs bijotų. Baime galima pasiekti trumpalaikį norimą rezultatą,

o nusipelnčius pagarbą galima ir kalnus nuversti.

Ar su savo kuopos vaikais tik visokiais įdomiais aktyvumais užsiimi, ar ir patriotinius pamatus mūriji?

Pradžiai bandome juos suburti į krūvą, suformuoti tą molio masę, kurią paskui galima lipdyti. Kadangi Ukmergės šaulių kuopos veikla praktiškai buvo žlugusi, reikia viską gaivinti iš naujo. Kaip ir visur, taip ir mūsų kuopoje planai lenkia realybę. Aktyvi veikla tik pradedama ir, viliosiu, kad ji plėsis. Patriotinės idėjos gali būti perteikiamos per įvairią veiklą: sportinę, kultūrinę ar karinę. Tikiuosi, Dievas padės man tai įgyvendinti.

Kokį vaiką savo facebooko profilio nuotraukoje maitini?

Jo vardas Nedas. Tai mano krikštąsūnis, brolio sūnus. Kai brolis su žmona buvo išvykęs slidinėti į kalnus, močiutė, mano mama, ir aš prižiūrėjome vaikus. Naujoji Sinevičių karta auga :)

Spėju, prisidedi ją auklėjant teisinga linkme ir pats praktikuojies?

Prisipažįstu, kad praktikuojuos ir semiuos patirties.

Dėkui, Alminai, su Tavimi bendrauti smagu ir įdomu. Didžiausios sėkmės.

Lolita Sipavičienė

Tikram karininkui privalu daug ką žinoti ir mokėti....

valsą šokti taip pat

Almino archyvo nuotraukos

Aš, mano organizacija ir Lietuva

Perskaitytę tokį pavadinimą, matyt, suabejojote tolesnio skaitymo prasme. „Vėl straipsnis apie visokį ten patriotizmą, meilę tėvynei ir kitus nuobodžius dalykus...“ – pagalvojote. Bet neskubėkite užversti žurnalo, nes žvelgsime į įprastus dalykus visai kitokiu kampu...

Kas per organizacija ta LŠS?

Jeigu būtų klausiama visuomenės, nenustebčiau, kad dauguma Lietuvos gyventojų mūsų organizaciją įvardytų kaip kariškai apsirengusių pagyvenusių ir itin jaunų žmonių susibūrimą. Šis stereotipas yra neabejotinai labai gajus ir atsiradęs dar Nepriklausomybės atgavimo pirmaisiais metais. Klausimas apie LŠS veiklą, tikslus, uždavinius ir kitus panašius dalykus, matyt, būtų tik bergždžias laiko gaišinimas. Tenka pripažinti, kad mus vertina gerai ne dėl to, kad palaiko šaulių siekius, bet todėl, kad nieko apie juos nežino. Ir tai nėra joks nuopelnas.

Raudoti dėl to nėra ko, nes visiškai identiški procesai vyksta ir Lietuvos kariuomenėje. Atotrūkis tarp visuomenės ir kariuomenės tolydžio didėja, kariuomenė vis labiau tampa tolima, sunkiai nusakoma institucija. Priežastis aiški: gyvendami karo grėsmės požiūriu ramų laikotarpį apie gynėjus pamirštame. Aišku savaime, šiuose procesuose nemenką įtaką padarė ir profesinės kario tarnybos visuotinis išsigalėjimas.

Kas iš to? Atsakymas paprastas: LŠS suteikia kiekvienam Lietuvos piliečiui galimybę „pasijusti“ tėvynės gynėju net ir dainuojant šauliškame chore. Tik mes vieninteliai turėdami savo uniformą, Statutą ir kitus reikalingus atributus tėvynės gynybą traktuojame gerokai plačiau nei tai daroma ginkluotose pajėgose. Ne veltui sakoma, kad mūsų ginklas – šauliškumas.

Plačiau paskleidę šią žinią laimėtume nemažai žmonių širdžių...

Profesionalus patriotizmas?

Jeigu kalbame apie tėvynės gynėją (ir visai nesvarbu, kas jis – karys ar šaulys), tai pirmiausia galvojame apie jo gebėjimą pasiaukoti dėl savo šalies. Kitaip tariant, tai žmogus, kuris

vedinas sunkiai nusakomo patriotizmo jausmo yra pasiryžęs kritiniu savo šaliai momentu pasiaukoti jos labui. Patriotizmas čia yra esminė tėvynės gynėją apibrėžianti savybė.

Kas nutinka su tėvynės gynėju, jei tai tampa jo darbu? Kur ir kokiame straipsnyje, paragrafe ar punkte yra įrašyta būtinybė „būti patriotu“? Jeigu dabarties laikotarpiu kiekviename žingsnyje teigiame, kad gyvename teisinėje valstybėje, tai norom nenorom peršasi išvada, kad patriotizmą taip pat reikėtų „teisiškai apibrėžti“. Turbūt jau supratote, kad tai – absoliuti nesąmonė.

Būti patriotu – tai būti sunkiai teisiškai apibrėžiamam, nes meilė nesiduoda įveikiama teisinių nuostatų. Tėvynės meilė – juo labiau. Štai dėl to „profesionalus patriotizmas“ yra būdingas tik profesionaliam tėvynės gynėjui. Iš tikro tėvynę mylinčio gynėjo aplinkiniai laukia kažko daugiau nei tik instrukcijų vykdymas ir tinkamas uniformos dėvėjimas per iškilmes. Jie tikisi, kad pavojaus atveju tėvynės gynėjas paaukos tai, kas brangiausia – gyvybę – ir apgins tuos, kurie dėl bendro gėrio atlieka kitas funkcijas.

Didžioji problema kyla dėl to, kad pagarbos teisei laikais tikrasis patriotizmas (kaip teisiškai neapibrėžiama vertybė) nebėra tai, kuo galima didžiuotis. Mes, šauliai, žiūrint iš šono kartais daugumai atrodomė keistai. Pakalbėkite su „iš idėjos“ renginiuose dalyvaujančiais LŠS štabo Garbės sargybos kuopos vyrais ir suprasite, apie ką galvojame. Daugelis tiesiog nebegali suvokti, kad kažką galima daryti be užmokesčio...

Kas iš to? Tiesiog visomis išgalėmis privalome skleisti žinią, kad esame tikri, o ne instrukcijomis susiaistyti patriotai. Ir kad jei reikės – aukosimės.

Pilietis vs šaulys?

Kalbant apie piliečio ir gynėjo santykį bene geriausia analogija būtų su Antikos laikais. Tada buvimas piliečiu buvo neatsiejamas nuo buvimo kariu. Norėdamas dalyvauti politiniame gyvenime privalėjai būti pasirengęs kariauti, būti kariu. Viduramžiais modelis kiek pakito: atsirado vasalo pareiga kariauti už valdovą. Neilgai trukus radosi ir samdiniai, kurie kariaudavo už tą, kuris geriau ir daugiau

mokėjo. Nuo Didžiosios Prancūzijos revoliucijos tėvynės gynyba vėl tapo visų piliečių reikalu. Dabar turime dar kitokią situaciją, kai pilietis tuo pat metu yra ir samdinys. Kitaip tariant, jo asmenyje sujungiamos ir „apmokamo tėvynės gynėjo“, ir laisvo piliečio pareigos ginti šalį funkcijos.

Sunku pasakyti, koks ryšys tarp valstybės ir piliečio būdingas naujausiai tėvynės gynėjo atmainai. Tačiau aišku viena – šauliai ir vėl sunkiai telpa politinės karinės teorijos rėmuose. Tai jokie ne samdiniai, ne „apmokami patriotai“, bet ir ne klasikiniai kariai. Tai kažkas kitokio.

Kas iš to? Visiškai nieko, išskyrus tai, kad blogiausia būtų, jei dabarties sąlygomis akcentuodami savo išskirtinumą manytume, kad esame „kokybiškesni“ piliečiai nei tie, kuriems uniforma, kariška drausmė ir statusas kelia paniką. Lygiai taip pat blogai būtų, jei įsivaizduotume, kad esame pranašesni už karius vien dėl to, kad prisidedame prie gynybos reikalų be užmokesčio.

Valstybė – man ar aš – valstybei?

Po truputį, bet užtikrintai priėjome prie pagrindinio klausimo apie piliečio ir valstybės santykį. Dingojasi man, kad piliečio noras arba nenoras ginti savo šalį čia yra bene esminis dalykas, apsprendžiantis šio santykio esmę.

Beveik užkeikimu tapęs posakis apie tai, kad „mus saugo NATO“ ne tik Lietuvoje, bet ir daugelyje kitų Europos valstybių tapo nenoro ruošti valstybės gynybai priežastimi. Įsivaizduodami, kad gyvename saugioje aplinkoje, ir valstybei nebetaikome saugumo suteikimo garanto vaidmens. Iš „pilietį ginančios valstybės“ ji mutavo į „socialines garantijas suteikiančią valstybę“. Panašiai nutiko ir su statistiniu piliečiu: nuo pareigą kažką „duoti“ valstybei pasirengusio jis tapo išimtinai „imančiu“ piliečiu.

Juolab yra nemažai kitokių veiklų (aplinkosauga, socialiniai dalykai ir kt.), kurios valstybės gynybą nubuksavo į prioritetų sąrašo pabaigą. Gerai tai ar blogai, paliksime spręsti patiems žurnalo skaitytojams, tačiau aišku viena – mūsų organizacija yra aiški ir bekompromisė santykio „aš – valstybei“ iniciatorė ir propaguotoja.

Tradiciškai: kas iš to? Visiškai nieko, išskyrus tai, kad nuoširdžiai gaila, jog gyvename metu, kai individualumas, o tiksliau, egocentrizmas, tapo visa ko atskaitos tašku. Reikėtų tai keisti.

Šeimos svarba

Ispanų dešinėsios minties korifėjus Juanas Donoso Cortésas yra pasakęs, kad šeimos, tautos ir valstybės nykimas yra trys artimai susieti procesai. Tai tam tikras įsipareigojimas, kurio sąsajos su kitais dviem yra tiesioginės. Kai prasideda vieno erozija, nukenčia ir kiti du. Ir priešingai – pabandžius atkurti, sustiprinti vieną, automatiškai stiprėja ir kiti du.

Juokingiausia, kad labai dažnai įvairiuose oficialiuose renginiuose, viešose kalbose apie tai tylima it vandens į burną prisisėmus. Madingiausia dabar kalbėti apie „pilietinę visuomenę“. Keliamos įvairiausios hipotezės apie pilietinės visuomenės buvimą arba ne, tačiau jei dorai

paklaustume, ko verta ta pilietinė visuomenė be šeimos, tautos ir konkrečios valstybės sampratos, tai tiktų pripažinti, kad visai nieko. Nes be šito ji tiesiog nereikalinga.

Neakcentuodami šeimos svarbos prarandame viską: istorinį perimamumą, kartų vertybes, vienybę. Nelieta nieko, tik „pilietinė visuomenė“. Sunku atsakyti į klausimą, ką reiškia būti lietuviu. Tai tik nujaučiame, tačiau būtina aiškintis, kas mus jungia ir kas tokį nenusakomą dalyką kaip tauta paverčia apčiuopiamu dalyku.

Asmenybė arba individas yra toks pat visur: ir Lietuvoje, ir Lenkijoje, ir Latvijoje, ir dar bala žino kokiame pasaulio pakraštyje. Tačiau jei nerasime skirtumo tarp savęs ir tų, kurie gyvena už Lietuvos sienų, tai bus Lietuvos, kaip politinio darinio, pabaiga.

Tradiciškai, kas iš to? Tiesiog nieko, išskyrus tai, kad jei manai esąs lietuvis, tai žinok, kad tai įpareigoja tave nebūti vienam. Nuskambės labai nešiuolaikiškai, bet privalome daugintis ir dauginti šeimos svarbos suvokimą.

Blogis vs Gėris, arba Ką protingi vyrai šneka

Seneka. „Laiškai Liucilijui“. Keturiasdešimt pirmas laiškas, p.103: „Niekas neturi didžiuotis tuo, kas jam nepriklauso. Vynuogę giriame už tai, kad jos šakelės aplipusios uogomis, o ramsčiai virsta nuo svorio. Kas gi labiau vertins tokią vynuogę, nuo kurios svyra auksinės uogos bei lapai?! Tikrasis vynuogės vertingumas – jos derlingumas. Kalbant apie žmogų, taip pat reikia girti tik tai, kas būdinga jam pačiam. Štai anas turi gražuolių vergų ir puikų namą, jis daug sėja, gauna daug palūkanų, bet visa tai yra ne pačiame jame, o šalia jo. Girk tai, ko negalima nei atimti, nei duoti, kas yra jo paties.“

Ką norėjo pasakyti šis protingas vyras?

Lengviausia būtų tarti, kad jo mintis sietina su materialų gėrybių ir dvasingumo perskyra. Suprask, jei turtingas, tai vagis, jei biednas – jam priklauso parama. Tačiau, mano galva, tai nėra tikslu. Seneka aukština laisvą žmogų, kuriam turtai netrukdo. O laisvės klausimas visada yra susietas su gėrio ir blogio klausimais. Blogis (ir gėris) yra vienas iš laisvės padarinių.

Dingojasi man, kad pradėjome nesuprasti blogio prigimties ir galios. Vadinamoji kompromiso teorija panaikina bet kokiais etines nuostatas. Kiekviena nuomonė yra nesmerktina ir toleruotina net tuo atveju, kai prieštarauja mano vertybėms, organizacijos nuostatoms ir valstybės išlikimui apskritai. Praradome vieną iš esminių žmogaus teisių: nieką išvaidinti niekšu, melagi – melagiu, o parsidavėli – parsidavėliu.

Keista, kad iki šiol gyvename iliuzija, jog mums kas nors pasakys kažkokią svarbią tiesą apie mus. Nerasime jos ir LŠS statute, nes viskas priklauso nuo jo interpretacijų. Reikalingi dalykai, kurie nekinta, į kuriuos galėsime atsispirti, kai ateis dar sunkesni laikai. O pagrindinės tiesos seniai žinomos. „Dorovėje nėra jokių atradimų“, – sakė filosofas ir valstybės veikėjas E. Burke'as.

Sutinkate?

Valdas Kilpys

Lokalaus mintijimo ligos ir kiti pavojai

Toliau tęsiame Lietuvos radijo, televizijos ir spaudos rėmimo fondo remiamų tekstų ciklą, kurį pačia bendriausia prasme galima pavadinti „provincialumo įveika“. Šiame straipsnyje pakalbėsime apie mūsų dažniausiai pasitaikančias negatyviojo provincialumo apraiškas.

Provincialumo pliusai ir minusai

Žodis „provincialus“ Didžiajame lietuvių kalbos žodyne aiškinamas kaip „būdingas provincijai, kaimiškąs“. Kitaip tariant, teigti, kad provincialumas yra tik neigiamas dalykas, nevalia. Prie plusų pridėtume kažkokį nujaučiamą unikalumą, moralumą, autentiškumą, ryšį su gamta, net ekologiškumą. Provincionalas nepasiduoda vienadieniems madoms, atsirenka tikrus dalykus, mažiau veidmainiauja.

Minusų provincialumo apniktame žmogui (valstybėje) taip pat nestinga: apima nuobodulys, imama sureikšminti mažus dalykus, knaisiotis ten, kur save gerbiantis pilietis niekada nelįstų. Atsiranda savotiška izoliacija nuo aplinkinio pasaulio ir kiekviena naujovė yra tapati blogajai naujienai. Kiekvienas bent kiek šviesesnis, tobulėti užsiimanęs protas yra ujamas ir galiausiai turi išvykti iš „savo kiemo“. Ką jau sakyti apie nesibaigiančias apkalbas...

Naujoji Zelandija ir Lietuva

Ar galima dabarties pasaulyje kalbėti apie modernią tautą? Juk, viena vertus, globalizmo suvešėjimo laikotarpiu tauta vis labiau praranda savo svarbą (arba bent jau taip bandoma teigti įvairiomis progomis), tačiau, kita vertus, tautos sąvoka iš tiesų niekur nedingo ir, kol esame visetas, vartojantis vieną kalbą ir turintis tą pačią istoriją, – tauta gyvuoja.

Būtent dėl to apie modernią tautą kalbėti būtina. Dar svarbiau yra ieškoti tautos modernėjimo vektorių ne atsiribojimo, bet natūralaus įsikomponavimo globaliame pasaulyje prasme. Pavyzdžiui galėtų tapti ir Naujoji Zelandija: tai tolima šalis, kuri panaši į mus gyventojų skaičiumi ir dideliais emigracijos mastais. Iš šios 4 mln. gyventojų turinčios šalies apie milijoną yra išvykusiųjų, t. y. beveik tiek pat, kiek ir iš Lietuvos. Vienintelis skirtumas (ne jų naudai) – iš Naujosios Zelandijos išvyko daugiausiai itin didelę kvalifikaciją turinčių specialistų.

Atrodo, tokiu atveju reikėtų tarsi ir pasmerkti išvykėlius dėl „patriotizmo stokos“, nes ir gyvendami savo šalyje jie uždirbdavo visai nemažai. Tačiau nueita kitu keliu: Naujoji Zelandija tiesiog turi kitokį požiūrį į užsienyje gyvenančius savo piliečius. Ji save pristato kaip šalį, kuri pasauliui atiduoda didžiausią intelektualinį potencialą, dalijasi su visu pasauliu savo protingais žmonėmis. Tiesiog siekiama išlaikyti ryšį su išvykusiais žmonėmis ir paversti tai privalumu. Kitaip tariant, jei negali išvengti blogybės, tai verta stengtis ją pa-

versti kuo mažesne, o gal ir visai redukuoti į teigiamą faktą.

Būdami sąlyginai nedidele valstybe kažkokių išskirtinių galimybių susigrąžinti išvykusius specialistus neturime, tad nelieka nieko kito, kaip tik stengtis, kad išvykę profesionalai pasidalytų žiniomis su Lietuvoje likusiais. Kitu atveju laukia negatyviojo provincialumo sukelti rypavimai, kad „jie nemyli Lietuvėlės“ ar „jie visai nepatriotiški ir parsidavė už ilgesnį dolerį“.

Daugiakalbystė

Dar viena provincialumo sukelta isterija yra sietina su lietuvių kalba. Suprantu, kad užmojis rašyti šia tema yra gana pavojingas. Ypač suvokiant faktą, kad lietuviška kalba yra bene esminis faktorius, dėl ko istorijos vingiuose Lietuva vėl atsirado. Kita vertus, kalba gyva būna tol, kol keičiasi, mutuoja ir visais galimais atspindžiais ir varsoimis atspindi realius aplink vykstančius procesus. Kalba nėra šventa karvė. Ji – gyvas organizmas.

Tradiciškai esame nelinkę skatinti daugiakalbystės ir tai, matyt, nėra taip blogai, tačiau nėra ir gerai. Negatyvusis provincialumas skatina užsidaryti „savo kieme“ ir su didžiausiu nepatiklumu žiūrėti į visus, kurie gyvena „anapus“ ir – dar blogiau – kalba kitokia kalba. Net mokyklose dažnai vyrauja nuostata, kad kitų kalbų nevalia mokytis, kol nemoki gerai savąją šnekėti.

Tačiau ar tai nėra ne noras tobulai mokėti lietuviškai, o provincionalios, gentinės visuomenės liekana? Ar aplinkinių ignoravimas ir nepatiklumas nėra tarpgentinių vaidų aidas? Ar gyrimasis ir aukštinimas to, kad esi lietuvis (lenkas, rusas, prancūzas) nesusijęs su faktu, kad daugiau kaip ir nėra kuo pasigirti?

Apsižvalgykime aplink ir netruksime įsitikinti, kad visi, kuriuos manome esant kūrybingais, išsilavinusiais autoritetais moka ne dvi, o tris, keturias kalbas ir – svarbiausia – patys kalba ne nuvalkiota biurokratine kalba. Jų šnekėseną pilna iš amžių glūdumos ataidinčių sąskambijų, dailiai sumaišytų su dabarties iš kitų kalbų „imigravusiais“ žodžiais.

Jei mūsų kalba ir yra „šventa karvė“, tai būtina stengtis, kad:

- Karvė būtų gyva, o ne jos iškamša muziejuje;
- Karvių būtų kuo daugiau, nes visi žino, kad kuo daugiau bus karvių, tuo turtingesnis bus ūkis.

Drąsa būti arba „jie“ ir „mes“

Nedidelė tikra istorija, nutikusi Jungtinėje Karalystėje: kažkas paklausė Winstono Churchillio, kodėl jo vadovaujamoje šalyje nėra antisemitizmo. W. Churchillis atsakė: „Turbūt todėl, kad mes, britai, nemanome, kad esame prastesni už žydus.“ Mintis aiški: kad atsisipirtume

norui ką nors niekinti arba kitaip koneveikti, reikia būti stipriam, gal net stipresniam už oponentą.

Ar tas pats nenutinka kalbant apie Lietuvoje likusių ir išvykusių santykį? Skirstymas į gyvenančius „ten“ ir „čia“ tampa vis labiau atgyvenęs ir klaidingas. Emigrantai, pasiekę tarptautinės karjeros, migruoja nuo Singapūro iki Paryžiaus ar Vilniaus. Tačiau dažnas jų domisi Lietuva, aktualijomis, bendrauja su artimaisiais, vis grįžta į Lietuvą. Deja, dažnai žiniasklaidoje perskaito, kad yra vos ne tėvynės išdavikai.

Dar blogiau, kad visai neblogose pozicijose Lietuvoje įsitvirtinęs jaunimas į galimai grįžti norinčius jaunos profesionalus žiūri kaip į galimus konkurentus. Būtent šioje vietoje slypi itin didelis provincialaus mąstymo negatyvas/pavojus: noras užsigrobtį tam tikrą „teritoriją“ ir todėl, kad nepasitiki savo galiomis, imti ginti savo vietą visomis įmanomomis, bet nebūtinai moraliomis priemonėmis. Taip pasirenkama ideali provincialaus mąstymo taisyklė: „Geriau būsiu didelė žuvis mažame akvariume nei maža žuvis dideliame vandenyne.“

Mokslas ir „protų cirkuliacija“

Dar iš universiteto laikų pažįstami fizikai juokauja, kad, norint sutikti didžiąją dalį fizikų lietuvių, reikia nuvažiuoti arba į lazerių parodą Vokietijoje, arba į „atomininkų“ susirinkimą Jungtiniuose Arabų Emyratuose. Ten suvažiuoja keli šimtai lietuvių, dirbančių visame pasaulyje. Susitikę jie bendrauja, tačiau grįžę į darbo vietas skirtingose šalyse Lietuvos gerovės nekuria, nes neturi tam sąlygų ir instrumentų. Panaši situacija ir biochemikų bei kosmoso technologijų pasaulyje.

Ar galime šiems mokslo vyrams ir moterims prikišti nepatriotizmą? Ar ne Lietuvoje likusių pareiga sukurti visas reikiamas sąlygas, kad jie išsimokslinę žmonės galėtų dalytis patirtimi savo šalyje? Ir visai nebūtina jų kviestis grįžti atgal. Visai pakaktų tiesiog perimti tą dalį jų patirties, kuri naudinga tėvynei. Esu įsitikinęs, kad iš kelių šimtų mokslininkų atsirastų vos vienas kitas, kuris nesutiktų pasidalyti žiniomis.

Galbūt būsiu apmėtytas akmenimis, tačiau turiu įtarimą, kad pozityviai neprovincialiai mąstantis patriotas, dirbantis tarptautinėje organizacijoje Ženevoje ar sukūręs technologijų įmonę San Franciske, ar įgijęs daugiametės investicijų pritraukimo ir valdymo darbo patirties Londone, gali būti mūsų valstybės stiprėjimui vertingesnis nei pilko miestelio Lietuvoje gyventojai visi drauge, kurie yra viskuo nepatenkinti, reikalauja iš valstybės išmokų, darbo vietų, bet patys nenori nieko kurti.

Truputis politikos arba tikrojo elito ilgesys

Puikiai suprantama, kad statutinės organizacijos žurnale politikavimas nepageidaujamas. Tačiau lygiai taip nepageidaujama ir kinkadrebystė bei prisitaikėliškumas. Dažnas nors truputį politikoje besiorientuojantis pilietis pastebi, kad kuo toliau, tuo vis labiau politikoje įsigali vidutinybės. Įdomiausia, kad šie dėsniai vienodai galioja tiek Lietuvoje, tiek „europose“. Aukščiausius postus vis dažniau užima ne

tikrojo elito, bet „pilkumos“ atstovai. Jų veidus ir deklaruojamas nuostatas (ne vertybes) pamiršti iš karto, kai tik baigi žiūrėti televizorių ar išjungi kompiuterį.

Visai tikėtina, kad tai yra vis to paties provincialaus mąstymo pasekmės. Nebūdami išsivadavę iš daugelio XX a. stereotipų – kovingo, bet dažniausiai nekonstruktyvaus nusiteikimo daugelio klausimų atžvilgiu – valdžion renkame panašius į save.

Ar nebūtų geriau stengtis įsisavinti dabartines globalinio žaidimo taisykles, kurios turi savo ydų, bet yra daug geresnės nei XIX–XX a. žaidimo taisyklės?

Vietoje pabaigos, arba pavojai papunkčiui

Po viso to, kas pasakyta aukščiau, būtina sudėlioti išvadas ir pabandyti įvardyti provincialumo keliamus pavojus. Tikėtina, kad mieli „Trimito“ skaitytojai su tuo nesutiks, tad kviečiame papildyti šį sąrašą.

Taigi provincialus mąstymas gali skatinti:

- Atsiriboti nuo protingosios emigrantų dalies, nesukurti jokių bendravimo ir itin vertingos užsienyje sukauptos patirties sugrąžinimo Lietuvon mechanizmų.
- Patiems nenorint susikurti pačią blogiausią izoliacionistinę mąstymo (ir valdymo) kryptį valstybėje.
- Menamo kalbos grynumo sumetimais trikdyti natūralią kalbos raidą.
- Sureikšminti nereikšmingus dalykus.

Valdas Kilpys

V. Kilpio nuotr.

Kultūra kaip su valstybe jungianti bambagyslė

„Žmogaus uždavinys tegali būti didinti žmoniškumo reikšmę gyvenimui arba, kitaip sakant, kelti kultūros turtų vertingumą. (...) Todėl du dalyku žmogui turi rūpėti, būtent: savo esmę nešti į gyvenimą ir ją tam gyvinti ir stiprinti. O abu vyksta kartu, jei daromu kuo nuoširdžiau. Ir abejaip aiškėja kultūra.“

Vilhelmas Storosta (Vydūnas)

Ką kiekvienam iš mūsų reiškia kultūra? Kalbu ne apie Mikelandželo, Dantės, da Vinčio, Bethoveno, Homero, Bairono kūrinis, tūkstančiavardžių statytas Gizos piramides ar didybę, subtilumu pritrenkiančias bažnyčias bei rūmus, o apie tai, ką mes turime gerokai arčiau: piliakalnius, iš toliausių tolių pasiekusias mūsų tautos dainas, žiauriausias pasauly, kaip kai kas bando teigti, pasakas, šventes ir, žinoma, savąją kalbą. Visa tai – kultūra, tik vertikalės ašyje, kurioje vaizdumo dėlei norėtume susidėlioti viso pasaulio visų kultūrų pozicijas, siekianti gal ir ne patį aukščiausią tašką. Ne tai svarbiausia. Ko gero, sutiksime, kad Bacho *tokata* ir *fuga d-moll* vargonams užkabina sielą, o, tiksliau, klikteli garsų kriokliais, gerokai stipriau nei skudučio, kuriuo atliekama nuo vaikystės pažįstama trelė, – didžiuliai vargonai ir mažutis vamzdelis – net nesulyginama, tačiau sava.

Kaip teigiama „Tarptautinių žodžių žodyne“, žodis *kultūra* yra kilęs iš lotyniško veiksmazodžio *colere* (apgyvendinti, lavinti, gerbti) ir apima ypatingą žmonių veiklą: skirtingos teorijos pateikiančios kultūros apibrėžimus nurodo į skirtingus tokios veiklos rinkinius. Kultūra yra sudėtinė visuma, apimanti žinias, tikėjimus, menus, moralę, teisę, papročius ir kitus vertingus, gerbiamus ir puoselėjamus gebėjimus, kuriuos žmogus įgyja kaip konkrečios visuomenės narys konkrečiu istoriniu laikotarpiu.

Taigi kultūra yra toji bambagyslė, jungianti mus su namais, kuriuos iškilmingesniais momentais pavadiname tėvyne. Bambagyslė, kaip žinome, gauname visa kas svarbiausia, kas būtina fizinei gyvybei palaikyti. Kalbant apie bambagyslinį ryšį su kultūra, aišku, kad toji bambagyslė palaiko ne mažiau svarbią mūsų dvasinę gyvybę, be kurios galime vadintis tik pusiau žmonės.

Apie kultūrą ir sąsajas su savo krašto kultūra galima kalbėti įvairiais aspektais, tik pernelyg plėstis neturime galimybių, todėl norisi prisiliesti vos prie vieno, būtent to, kuris patriotinės organizacijos nariams artimas – etninės kultūros: ilgais priespaudos metais, gūdžiausiais tremties laikais pasaulio ir sibirų platybėse ji palaikė dvasią tveriant ir ištvėrant. Išgyvenant. Etninė kultūra didžia dalimi prisidėjo, kad mūsų tauta išliktų ir neasimiliuotų kelis šimtus metų gyvendama Abiejų tautų respublikos ir

carinės Rusijos, pusšimtį amžiaus – sovietinės valstybės gniaužtuose. Niekas nesugebėjo atimti mūsų savasties – etninių tradicijų, kurias netgi ne visados iki dugno suprantame ir suvokiame jų gelmę bei prasmes. Neretas tik daugiau jaučiame, nei galime pasakyti, kodėl Tai mus veikia.

Etnines tradicijas sovietiniais laikais galima įvardyti kultūrine rezistencija. Vyresnieji skaitytojai, be abejo, puikiai atmena nuotaikas, vyravusias Visų Šventųjų ir Vėlinių vakarą, kai po darbų, kad ir visai panakčiais, nes tuomet jokių laisvadienių nebuvo, pakakdavo laiko užžiebtį žvakelę ant artimojo kapo. Bent Kauno kapinės ir anuomet, rudens virsmo metą, tapdavo mažaisiais vėlių miesteliais. „Suokalbiška“ atmosfera tvyrojo Kūčių dieną. Net mėšą tądien įstaigų valgyklose valgydavo mažai kas (bent Kaune). Jonines arba Rasų šventę netgi bandyta – ne itin sėkmingai, tiesa, – perimti į valdžios rankas: taip būtų valdoma, taigi ramiau. O Užgavėnių tradicijos? Įdomu, ar tokį komplektą rastume šiek tiek toliau į Vakarus nuo pačių artimiausių kaimynų?

Minčių dėlionę senkant metams norėtusi baigti nuoširdžiausia padėka visiems mūsų žurnalo skaitytojams, kurie prisimena, žino, dalijasi ir skelbia kitiems apie tai, kas mums, gyvenantiems savojoje žemėje, itin svarbu. Ir nepamirštama.

Lolita Sipavičienė

P. S. Niekaip negaliu išaugti iš mokyklinio klausimo, kodėl apie kultūrą visados kalbama pabaigoje, nesvarbu, ar tai geografijos ar istorijos vadovėlis, ar žinių portalas, ar „tikras“ dienraštis: apie kultūrą sužinome tik gale – po ekonominių, krašto, politinių, kriminalinių žinių?

V. Kilpio nuotr.

Kaip pasirengti kelionei automobiliu žiemą

Praktiniai patarimai

Kelionės automobiliu žiemą gali būti labai pavojingos: apledėjusi ir slidi kelio danga, stiprus vėjas ir pūga, sumažėjęs matomumas. Visa tai gali turėti įtakos kelionei, net jei esate vos keli kilometrai nuo namų. Nelaimė gali įvykti, kai mažiausiai to tikėtės. Yra žinoma nemažai atvejų, kai žmonės žūsta šaltyje ar nušala galūnes vien tik dėl to, kad supanikavo arba nebuvo pasiruošę. Būtent dėl to bedradarbiaudami su profesionalais parengėme straipsnį, kuriame rasite itin naudingus patarimus, kurie padės pasirengti prieš išvykstant automobiliu žiemą.

Tad ką galite padaryti prieš išvykdami, kad kelionė automobiliu būtų saugesnė?

Palikite pranešimą. Informuokite draugą apie savo maršrutą ir kada Jūs ketinate pasiekti savo kelionės tikslą. Jei neatvykstate numatyto laiku, paskirtas asmuo turėtų susisiekti su policija. Jei turite keisti planą, paskambinkite minėtam asmeniui ir atnaujinkite tvarkaraštį.

Šilta apranga. Įsitinkite, kad visi transporto priemonėje su savimi turi bent jau šiltas striukes, kepurės, pirštines ir batus. Papildomai įsidėkite į bagažinę keletą antklodžių ir miegmaiši.

Daug kuro. Prieš kur nors išvykdami turite įsitikinti, kad Jūsų transporto

priemonės kuro bakas yra pilnas. Stenkitės visada turėti bent pusę bako kuro.

Dienos kelionės. Jei įmanoma, planuokite savo kelionės dienos metu.

Žinomi maršrutai. Stenkitės keliauti tik žinomais maršrutais, naudokitės pagrindiniais keliais, nes jie yra labiau valomi. Be to, taip galėsite graičiau sulaukti pagalbos įvykus nelaimei.

Maistas ir vanduo. Susikomplektuokite rinkinį nenumatytiems atvejams, kurį vežiositės savo automobilyje. Periodiškai atnaujinkite rinkinį – patikrinkite maisto galiojimo laiką, pakeiskite vandenį, nepamirškite atsarginių baterijų žibintuvėliui. Turėkite automobiline telefoną kroviklį. Taip pat galite įsigyti kraunamą saulės šviesa.

Patartina automobilyje turėti žiemos išgyvenimo rinkinį nenumatytiems atvejams. Esant būtinybei jis gali išgelbėti Jūsų ir keleivių gyvybę. Štai ko jums reikės:

1. kastuvo;
2. priekinio stiklo grandiklio ir mažos šluotelės;
3. spynelių ledo tirpiklio;
4. žibintuvėlio su papildomomis baterijomis;
5. aerosolinis padangų sandariklis;
6. radijo imtuvo su baterijomis (išsikrovus automobilio akumuliatoriui galėsite klausytis naujienų);
7. vandens;
8. maisto (puikiai tinka energetiniai batonėliai, razinos, šokoladas, riešutai);
9. degtukų ir mažų žvakių (viena nedidelė žvakutė puikiai prišildys Jūsų automobilio saloną, tik visada elkitės atsargiai);
10. papildomų rūbų, kepurų, kojinių ir pirštinių;
11. pirmosios pagalbos rinkinio, reikalingų medikamentų (rekomenduojama susikomplektuoti papildomą savo pirmosios pagalbos vaistinėlę);
12. kišeninio peilio;
13. antklodės ir miegmaišio;

14. tualetinio popieriaus;

15. kortų, knygos ar bet ko, kas padės Jums išvengti nuobodulio ir išlikti budriam;

16. tempimo virvės ar lyno;

17. druskos ir smėlio mišinio, kačių kraiko arba paprasto cemento;

18. užvedimo laidų („Krokodilai“);

19. signalinio fakelo (puikiai tinka sporto sirgalių naudojami fejerverkai);

20. fluorescencinių liemenių ir švilpuko atkreipti dėmesii;

21. automobilinio mobilaus telefono kroviklio;

22. popieriaus, užrašų knygutės ir rašiklio, geriausiai paprasto pieštuko, nes mažiausiai reaguoja į aplinkos poveikį (šaltį, karštį, drėgmę);

23. plonos ilgos virvutės.

Rinkinį supakuokite į kelioninį krepšį, kad viskas būtų vienoje vietoje ir netrukdytų kelionės metu.

Kiti patarimai

Žibintuvėlio baterijas įdėkite atvirkščiai, kad būtų išvengta atsitiktinio įjungimo ir perdegimo, turėkite atsarginių baterijų kiekvienam turimam prietaisui.

Jei yra galimybė, laikykite daiktus salone, jei kartais bagažinė užstrigtų arba užšaltų.

Pasirinkite mažas maisto pakuotes, maistas turėtų būti tinkamas valgyti tiek šiltas, tiek šaltas.

Tinkamai pasiruošus galima jaustis saugiai daugumoje ekstremalių situacijų. Svarbiausia yra reikalingos žinios, ištvermė, psichologinis pasirėngimas ir tinkamos priemonės. Kai žinosite, kad padarėte viską, ko reikia, galėsite atsipalaiduoti ir mėgautis kelione.

Straipsnis parengtas bendradarbiaujant su Išgyvenimo mokykla (www.isgyvenimomokykla.lt)

Straipsnį parengė Valdas Kilpys

www.isgyvenimomokykla.lt

tel. +370 618 61271

„Mokyklą įkūrė buvę profesinės karo tarnybos kariai. Tarnybos metu instruktoriai gavo aukšto lygio pasiruošimą. Dėl to mes esame išskirtiniai ir nepanašūs į panašaus pobūdžio renginių organizatorius. Mokykla organizuoja tik aukšto lygio renginius ir griežtai atsisako „pigų“ nekokybiškų renginių organizavimo. Mūsų kursantai mokomi tinkamai elgtis ištikus nelaimei, pasiklydus, netikėtai užklupus stichijai. Visi mokymai yra paremti praktika, todėl viską išbandysite patys. Mokymai yra organizuojami visoje Lietuvoje bei už jos ribų.“

Lietuvos kariuomenės 95-osios metinės

Prieš 95 metus, 1918 m. lapkričio 23 d., Lietuvos Ministras Pirmininkas prof. A. Volde-
maras išleido pirmąjį įsakymą dėl Lietuvos
kariuomenės steigimo. Ši diena ir laikoma
Lietuvos kariuomenės įkūrimo diena, kiek-
vienais metais ją minime. Tačiau norisi pa-
minėti, kad Lietuvos kariuomenės kūrimosi
procesas prasidėjo kiek anksčiau.

1914 m. prasidėjus I pasauliniam karui apie 200 000 lie-
tuvų buvo priversti palikti Lietuvą ir pasitraukti į Rusi-
jos gilumą. Mobilizacija į carinę Rusijos kariuomenę palie-
tė apie 45 000 Lietuvos vyrų. Jie buvo priversti kariauti su
vokiečiais ir jų sąjungininkais įvairių frontų apkasuose. Dar
vykstant karui tarp sąmoningiausių Lietuvos patriotų buvo
vykdomas kruopštus darbas dėl Lietuvos valstybingumo at-
kūrimo. 1917 m. pradžioje įvykus revoliucijai bei carui Ni-
kalojui II atsisakius sosto, šis darbo procesas įgavo pagreitį,
susidarė geresnės sąlygos Lietuvos valstybingumo idėjai
įgyvendinti. Rusijos revoliucija suteikė galimybę siekti Lie-
tuvos nepriklausomybės ne tik Lietuvoje, bet ir lietuviams,
pasitraukusiems į Rusiją bei mobilizuotiems į Rusijos ka-
riuomenę. Buvo aišku, kad reikės sunkiai dirbti, kovoti ir sa-
vo siekius paremti ginklu. Po revoliucijos Rusijos armijoje
pasireiškė demoralizacijos reiškiniai ir tūkstančiai karininkų
bei karių palikdavo savo dalinius ir grįždavo namo. Lietuviai
karininkai ir kariai rinkosi Petrapilyje, Voroneže, Vitebske,
Smolenske, Tiflisyje ir kitur, nes Lietuva dar buvo okupuota
vokiečių. Ten jie pradėjo steigti savo komitetus. 1917 m.
birželio 7–11 d. Petrapilyje įvyko lietuvių karių atstovų su-
važiavimas, kurio metu buvo įsteigta Lietuvių karių sąjunga,
išrinktas centrinis komitetas. Jau suvažiavime buvo kalbama
apie Lietuvos valstybės atkūrimą, organizuotą grįžimą į Lie-
tuvą ir kt. Po suvažiavimo imta formuoti lietuviškas kariuo-
menės dalis, nors per didelį vargą buvo gautas tuometinės
Rusijos valdžios leidimas steigti tautinės kariuomenės dali-
nius – atskirą batalioną Vitebske. Jame buvo 1 500 lietuvių
karių. Vadu buvo karininkas A. Juozapavičius (pirmasis ka-
rininkas ties Alytumi žuvęs už Lietuvos nepriklausomybę).
Lietuvių atsargos batalione Smolenske buvo apie 500–600
lietuvių karių. Vadovavo karininkas J. Kubilius. Rovno lietu-
vių batalione buvo apie 700 lietuvių karių. Šį batalioną orga-

nizavo karo valdininkas V. Černeckis, vadovavo karininkas
E. Adamkevičius. Lietuvių Vytauto Didžiojo batalione Si-
bire buvo apie 500 karių. Vadovavo P. Linkevičius. Lietuvių
dragūnų divizione Valke ir jos apylinkėje buvo apie 150 ka-
rių. Vadovavo karininkas J. Mikuckis. Taip pat veikė Karso
tvirtovės Kaukaze artilerijos lietuvių kuopa, 226-oji lietuvių
lauko ligoninė Rumunijoje ir kt.

Lietuvių karių sąjungos centrinis komitetas buvo numa-
tęs suformuoti atskirą lietuvių diviziją, kuri organizuotai,
su ginklais grįžtų į Lietuvą ir kovotų dėl laisvos Lietuvos.
Tai buvo patvirtinta ir Rusijos XII armijos lietuvių karių
atstovų suvažiavime 1917 m. lapkričio 3–4 d. Valke. Lie-
tuvų karių sąjungos centrinio komiteto viltis į Lietuvą su-
grįžti organizuotai sužlugdė 1917 m. lapkričio 7 d. įvykęs
bolševikų perversmas. Rusijos bolševikų valdžia uždraudė
Lietuvių karių sąjungos veiklą ir įsteigtiems lietuviškiems
daliniams buvo reikalaujama prisijungti prie Raudonosios
armijos. Lietuviai atsisakė tai vykdyti, už tai jiems buvo nu-
trauktas maisto tiekimas ir prasidėjo represijos.

Sibiro Vytauto Didžiojo lietuvių batalionas buvo jėga
išformuotas, 5 karininkai ir 3 kariai bolševikų buvo suimti,
kankinami ir galop kardais sukapoti. Karso lietuvių artilerijos
kuopa žuvo 1918 m. turkams užėmus Karso tvirtovę.

1918 m. vasario 16 d. Vilniuje Lietuvos Taryba paskel-
bė Lietuvos nepriklausomybės aktą. Lietuvą valdė kari-
nė vokiečių administracija, tad lietuvių valdžios veikimas
buvo labai ribotas ir vokiečių administracijos varžomas.

1918 m. vasarą ir rudenį iš Rusijos sugrįžo šimtai lie-
tuvų karių. Jie atnaujino Lietuvos kariuomenės kūrimą.
Tai buvo svarbu jaunai Lietuvos valstybei. Prie Valstybės
Tarybos buvo įsteigta Apsaugos komisija, kuri registravo
sugrįžusius iš Rusijos ir kitur lietuvius karininkus ir ka-
rius, rinko karines žinias, svarstė galimybes steigti ir ap-

ginkluoti kariuomenę. Ši komisija, dar vadinama Karo taryba, registravo ir pirmuosius savanorius.

Šis darbas buvo vykdomas labai slapta, nes vokiečiai Lietuvoje dar turėjo didelę valdžią ir galėjo bet kuriuo metu tai uždrausti. 1918 m. spalio 11 d. į Vilnių atvyko pirmieji 11 savanorių. Lapkričio 5 d. Vokietijoje įvykus revoliucijai ir pasikeitus vyriausybei, lietuviams atsirado lengvesnės sąlygos šią veiklą vystyti plačiau.

Lapkričio 11 d. buvo sudaryta pirmoji Lietuvos vyriausybė. Pirmasis Ministras Pirmininkas ir Krašto apsaugos ministras prof. A. Voldemaras lapkričio 23 d. išleido pirmąjį įsakymą dėl Lietuvos kariuomenės kūrimo.

Vienas iš pirmųjų Lietuvos savanorių, du kartus Vyčio Kryžiaus ordino kavalierius, buvęs Krašto apsaugos ministras plk. lt. Jonas Variakojis savo prisiminimų knygoje „4 pėstininkų Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulkas“ rašė: „Nors atrodė, kad maža vilties yra ką tik pradėjusiai kurtis ir silpnai apginkluotai ir kitkuo neaprupintai kariuomenei atlaikyti bolševikų antplūdį, bet po Lietuvos vyriausybės atsisaukimo iš visų Lietuvos kampų pradėjo plaukti savanoriai, kas ant savo mylimo žirgo, kas tėvo ar brolio vežamas, o kas ir pėsčias su maišeliu ant pečių. Tai buvo kilniausias ir geriausias tautos elementas.“

Kariuomenės kūrimosi sąlygos buvo sunkios; tarnavusiųjų Rusijos caro kariuomenėje karininkų, gydytojų ir karo valdininkų, kurie grįžo į Lietuvą, buvo nedaug, išsisklaidę po visą Lietuvą. Dalis jų buvo jau išitraukę į vietos administracinį, švietimo ir ūkinį darbą. Didelė dalis dar nebuvo grįžusi iš Rusijos.

Karininkų, gydytojų ir karo valdininkų mobilizacija buvo paskelbta 1919 m. sausio 15 d., o naujokų, gimusių 1897 m. ir 1898 m., mobilizacija buvo paskelbta tik 1919 m. kovo 5 d.

Visa Lietuva buvo padalyta į kelias taip vadinamas apsaugos sritis, ir tų sričių viršininkais buvo paskirti savanoriai karininkai, kurie be kitų funkcijų turėjo šaukti savanorius ir siųsti juos į organizuojamus pulkus bei batalionus.

1-asis pėstininkų pulkas pradėjo kurtis Vilniuje, bet gruodžio 17 d. persikėlė į Alytų. Iš pradžių pulkui vadovavo karininkas J. Galvydis-Bykauskas, o kiek vėliau buvo paskirtas karininkas Antanas Juozapavičius.

2-asis pėstininkų pulkas iš pradžių kūrėsi Vilniuje, o gruodžio 29 d. persikėlė į Kauną. Pirmuoju jo vadu buvo paskirtas karininkas Pr. Liatukas, o po kelių dienų, būtent gruodžio 28 d., buvo paskirtas V. Grigaliūnas-Glovackis. 1919 m. sausio 1 d. pulkas turėjo 150 kareivių ir 15 karininkų.

Pulkininkas J. Petraitis apie šiuos įvykius knygoje „Laisvę ginant“ prisimena: „1918 m. liepos mėn., kada vokiečiai jautėsi dar gana galingi, apie mūsų kariuomenės organizavimą negalima buvo nė kalbėti, nes vokiečiai Lietuvą manė prisijungti prie Vokietijos. Todėl tuomet gal ir nebuvo kitos išeities, kaip tik galvoti nors apie tą patį Urachą. Bet rugpjūčio mėnesio gale, kada buvo visai aišku, kad vokiečiai karą pralaimėjo, mūsų Tautos Taryba susirūpino kariuomenės organizavimu. Tačiau ir tuomet dar tik slapta nuo vokiečių buvo įsteigta Apsaugos komisija. Į tą Komisiją pirmininku įėjo S. Šilingas, karininkas J. Kubilius, Balnaitis ir Alekna. Vėliau buvo pakviesti Liudas Gira, karininkas Nastopka ir gydytojas Nagevičius. Tos komisijos, berods, visas darbas baigėsi milicijos orga-

nizavimo bandymu, nes apie kariuomenę buvo per drąsu kalbėti. Tam tikslui visa Lietuva buvo padalyta į 12 sričių.

Spalio 10 d. tai pačiai Apsaugos komisijai jau įsakoma pradėti organizuoti kariuomenę. Komisijos kviečiami pradėjo rinktis grįžusieji iš Rusijos karininkai. Pirmiausia pradėta versti į lietuvių kalbą reikalingiausi karo statutai ir kviešti savanorius.

Lapkričio pradžioje Komisijos buvo nustatyta pradėti organizuoti I pėstininkų pulką. Pulką organizuoti buvo pavesta karininkui Glovackiui. Tuo pačiu laiku pradėjo į Vilnių vykti ir savanoriai.

Tuo tarpu vokiečių kariuomenėje įvyko perversmas. Susidarė „Soldatenrat'ai“. Vilniaus vokiečių įgulos kariuomenės „Soldatenrat'o“ pirmininku buvo išrinktas Aukštuolaitis ir dar 3 nariai, vokiečių kariuomenėje tarnavę lietuviai: Špilmanaitis, Simonaitis ir Kuodaitis. Tokia „Soldatenrat'o“ sudėtis mums buvo labai paranki, juo labiau, kad lietuvių kariuomenei organizuojantis, norėdamas pasinaudoti gera proga, Aukštuolaitis dėjo visas pastangas atsistoti jos priešakyje.

Organizacinis darbas turėjo labai daug kliūčių. Svarbiausia kliūtis buvo ta, kad nebuvo nei pinigų, nei ginklų, nei kareivinių. Be to, tuo pačiu laiku Vilniuje kūrėsi trys savanorių kariuomenės: raudonarmiečiai, vokiečių „Freikorps“ (tai tas pats gen. Ruedeger von der Golco „Frteikorps“, iš kurio ir kilo visa bermontijada) ir lenkų-lietuvių gudų suvienytoji divizija. Šių kariuomenių agentai dėjo visas pastangas, kad tik nesusiorganizuotų Lietuvos kariuomenė. Jie visokiais būdais užgauliojo, žemino, atkalbinėjo atvykstančius lietuvių savanorius. Tuomet Vilniuje ėjo žydų leidžiamas rusų kalba satyros žurnalas „Lunny Žitel“ (Mėnulio gyventojas), kuriame būdavo spausdinamos visokios prieš lietuvių nukreiptos karikatūros, pašiepimai ir skelbimai, pavyzdžiui: „Reikia kareivių su savo ginklais, drabužiais, maistu, kurie tarnautų be atlyginimo. Kreiptis į Lietuvos Tarybą Jurgio prosp. Nr. 13.“ Bolševikai leido begales visokių proklamacijų, apšaukdami lietuvių „buržujais“, baltagvardiečiais, darbo žmonių išdavikais ir kt.

Nepaisant visų tų sunkumų ir kliūčių, lapkričio 23 d. buvo paskelbtas mūsų kariuomenei pirmasis įsakymas. Tuo įsakymu buvo sudaryta Krašto apsaugos taryba iš trijų asmenų: karininko Nastopkos, gyd. Nagevičiaus ir karininko Chaleckio. Krašto apsaugos ministerijos štabo viršininku buvo paskirtas karininkas J. Kubilius, adjutantu-karininkas Juozapavičius. Karininkas Galvydis-Bikauskas buvo paskirtas I pulko vadu vietoj karininko Glovackio. Pradėta organizuoti ir Vilniaus komendantūra. Komendantu buvo paskirtas L. Gira, o jo padėjėju – karininkas Škirpa, adjutantu – Gužas. Krašto apsaugos ministru ir Ministeriu Pirmininku tuomet buvo prof. Voldemaras...

Lapkričio pabaigoje į Vilnių atvyko gen. Kondratavičius. Jis buvo paskirtas apsaugos viršininku. Bet gen. Kondratavičius Lietuvos kariuomenės niekaip negalėjo įsivaizduoti – jis ją laikė rusų kariuomene. Kai tik pradėjo eiti pareigas, tuojau įsakė karininkui Kubiliui pradėti formuoti gudų pulką. Kada karininkas Kubilius tą įsakymą parašė lietuviškai, tai generolas labai nustebęs paklausė jo: „Razve u vas prikazy pišyt ne na ruskom jazykie?“ (Ar pas jus įsakymai rašomi ne rusų kalba?).

Gen. Kondratavičiui šeiminkaujant, štabas mažai

tebuvo panašus į lietuvišką įstaigą. Gruodžio 23 d. įvyko triukšmingas karininkų susirinkimas, per kurį buvo pareikšta gen. Kondratavičiui, kad jie nepripažįsta jo savo viršininku. Tame susirinkime dalyvavo ne tik karininkai, bet ir kiti mūsų Nepriklausomybės kūrėjai. Tai buvo Lietuvos nepriklausomybės istorinis susirinkimas, kuriame mūsų gyvybės klausimas buvo pastatytas ant kortos: žūt ar būt. Ministerių kabinetas pasikeitė. Kabineto priešaky atsistojo M. Šleževičius. Krašto apsaugos ministeriu buvo paskirtas karininkas Velykis, štabo viršininku – karininkas Liatukas, II pulko vadu – karininkas Glovacakis. Gen. Kondratavičius su savo visais artimaisiais draugais iš Vilniaus išsikraustė. Taip visas rusų lizardas ir išsiskirstė. Po to prasidėjo rimtas lietuviškos kariuomenės kūrimas.

Kiek vėliau gen. Kondratavičius su savo šeima išvyko į Gardiną ir daugiau į Lietuvą nebegrižo. Mirė prieš II pasaulinį karą Prancūzijoje.“

Manau, kad iš šių ištraukų skaitytojams susidarė vaizdas, kokiomis sunkiomis sąlygomis kūrėsi Lietuvos kariuomenė: trūko žmonių, lėšų, ginklų, maisto, aprangos, kareivinių, grėšė išdavystės, jaunutę Lietuvos valstybę iš visų pusių ir iš vidaus smaugė Nepriklausomybės priešai: bolševikai, bermontininkai, lenkai, besitraukiantys vokiečiai, du trečdaliai Lietuvos tuomet jau buvo okupuota priešų.

Esant tokiai padėčiai, 1918 m. gruodžio 23 d. Valstybės Taryba M. Šleževičiui suteikė įgaliojimus sudaryti II Ministrų kabinetą. Šią Valstybės Tarybos iniciatyvą perėmė daugelis karininkų ir radikaliųjų partijų atstovai. Gavęs Valstybės Tarybos įgaliojimus, M. Šleževičius Ministrų kabinete pirmiausia susitiko su vyresniaisiais karininkais: M. Velykiu, J. Kubiliumi, J. Nastopka ir P. Liatuku. Jis jų pasiteiravo apie kariuomenės būklę. Iš šio pokalbio paaiškėjo, kad karinės jėgos kaip ir nėra, tik Alytuje ir Kaune bandoma organizuoti pirmuosius pulkus, o Vilniuje esą tik kelios dešimtys savanorių, kurie yra beginkliai ir neaprupinti.

M. Šleževičius savo atsiminimuose rašė: „Turėjau jausmą tartum esu pasmerktas myriop: be prisirengimo, be prityrimo tokia sunki našta uždėta ant mano pečių. Kariuomenės nėra. Vilniuje tik keliolika karininkų. Jokios organizacijos. Kiek ir kur yra mūsų kareivių, – niekas nežino. O čia slenka, nors ir netvarkingi, bet dideli bolševikų būriai; čia vėl šiaušiasi ir tik geros progos laukia, kad sukiltų prieš mus, lenkai: čia vokiečiai traukiasi ir traukiasi: Vilniaus dienos suskaičytos (10–15 dienų), po to per 5–10 dienų turi būti apleistas Kaunas, na, ir galas – visa Lietuva bolševikų rankose.“

Gruodžio 29 d. Ministras Pirmininkas M. Šleževičius ir naujai paskirtas Krašto apsaugos ministras M. Velykis pasirašo atsišaukimą: „Lietuvos piliečiai! Vyrai, ne kartą Lietuvos priešai norėjo uždėti ant mūsų amžiną nepakeliamą jungą, bet mūsų Tėvynė nenugalėta. Ji gyva. Šiandien visi išvydome laisvės rytojų švintant; Lietuvos nepriklausomybė neša visiems laisvę ir laimę; tad ginkime Nepriklausomą Lietuvos Valstybę! Vienybėje, kaip broliai, pasidavę kits kitam rankas, eikime drąsiai į kovą, visi kaip vienas stokime už Tėvynę. Lietuva pavojuje! Vokiečių kariuomenei atsitraukiant, jau įsibrovė Lietuvon svetima Rusijos kariuomenė. Ji eina, atimdama iš mūsų gyventojų

duoną, gyvulius ir mantą. Jos palydovai – badas, gaisrų pašvaistės, kraujo ir ašarų upeliai. Tad ginkime Lietuvą! Parodykim, jog esame verti amžiais kovotos laisvės; šiandien Lietuvos likimas mūsų pačių rankose. Nelaukdami toliau nei valandos, kas trokšta laisvės, kas pajėgia valdyti ginklą, stokime į Lietuvos Krašto Apsaugą. Būrių būriais eikime iš kaimų, viensėdžių, miestų ir miestelių, eikime iš visų Lietuvos kraštų Laisvės ir Tėvynės ginti. Stokime drąsiai pirmu į kovą! Drąsiai be baimės, kaip mūsų tėvai ir sentėviai, užstokime priešams kelią, pakelkime žygį už mūsų Motiną Tėvynę, už Lietuvos Valstybę.“

Po šio atsišaukimo paskelbimo dešimtys savanorių rašėsi į Lietuvos kariuomenę Kaune, Panevėžyje, Kėdainiuose, Alytuje, Šiauliuose ir kituose Lietuvos miestuose bei miesteliuose. Viską metę ėjo ginti savo ir vaikų ateities, ėjo ginti Lietuvos. Kūrėsi sričių apsaugos būriai, batalionai, pulkai ir jau 1919 m. sausio 16 d. Lietuva turėjo 3 000 karių savanorių. Tačiau tai buvo menkutės pajėgos, palyginti su tuo, kad bolševikai Lietuvoje turėjo 3 divizijas ir apie 20 000 karių, artileriją ir aviaciją, bermontininkai Latvijoje ir Lietuvoje turėjo apie 50 000 karių, su panašiomis pajėgomis 1920 m. spalį Lietuvą puolė generolo Liucijano Želigovskio vadovaujami lenkų legionieriai. Bet, nepaisant visų sunkumų ir trūkumų, lietuvių kariai triuškinio bolševikus prie Kėdainių, Šėtos, Jiezno, Alytaus, Pagirių, Ukmergės, Panevėžio, Utenos, Zarasų, Alūstos, Kaukonių ir kt. Mušė bermontininkus prie Radviliškio ir Šiaulių, lenkai buvo sustabdyti Širvintų–Giedraičių–Musninkų ruože ir būtų išvyti iš Lietuvos, jeigu ne Santarvės komisijos įsikišimas, 1923 m. buvo atkovotas Klaipėdos kraštas. Mūsų kovotojų širdyse atgimė Lietuvos didžiųjų kunigaikščių ir didžiaviryų dvasia, nes jie kovėsi už Tėvynę. Amžina garbė ir šlovė žuvusiems, sužeistiesiems ir kovojusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Jų žygdarbiai amžiams įrašyti į Lietuvos istoriją.

Čia jau dvidešimt pirmasis amžius...

V. Kilpio nuotraukos

Stasys Ignatavičius ir
Gintautas Tamulaitis
*Kauno apskr. Vytauto Didžiojo
šaulių 2-osios rinktinės šauliai*

Taip kūrėsi Lietuvos saugumo departamentas

Šiomet iškilmingai pažymėjome Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 95-metį. Spalio 27-ąją sukako 95-eri metai, kai buvo įsteigtas Lietuvos saugumo departamentas.

Po 1918 metų vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akto paskelbimo šalies padėtis buvo labai grėsminga: Lietuvos teritorijoje siautėjo vokiečių, bolševikų ir lenkų kariuomenės. Aktyviai veikė šių valstybių karinės žvalgybos ir įvairios kenkėjiškos organizacijos, siekiančios įvesti valstybėje suirutę ir nuversti lietuvišką valdžią. Esant tokiai situacijai buvo būtina įsteigti valstybinę tarnybą, kuri stebėtų, kontroliuotų ir neutralizuotų priešiško jėgų veikimą mūsų valstybėje.

Lietuvos Taryba tokios tarnybos kūrimą įpareigojo Liudą Girą, kuris Vilniuje išgyveno visus vokiečių okupacijos metus ir miesto savivaldybės policijoje užėmė atsakingas pareigas. Pasinaudodamas plačiais ryšiais ir pažintimis, be jokių lėšų L. Gira sukūrė informatorių tinklą. Beje, iš pradžių ši slapta darba dirbo vien moterys. 1918 m. spalio 27 d. L. Gira karinės vadovybės vardu pavedė buvusiam carinės Rusijos armijos karininkui, savanoriui J. Žilinskiui įkurti Žvalgybos skyrių. Ši data ir laikoma pirmosios valstybinės Saugumo tarnybos įkūrimo diena. Kadangi Lietuvoje tuo metu nebuvo savų specialistų, į tarnybą buvo priimti ir buvę carinės Rusijos žandarmerijos, karinės kontržvalgybos ir teisingumo organų darbuotojai. Po metų žvalgybos skyrius buvo priskirtas Krašto apsaugos ministerijai, kuri visas žinias teikdavo ministrui A. Voldemarui.

Bene vienas iš ryškiausių pirmųjų Lietuvos saugumiečių laimėjimų buvo lenkų POW (*Polska Organizacja Wojskowa*) karinės organizacijos planuojamo sukilimo nuslopinimas. 1919 m. birželį Lietuvoje pradėjo sklisti gandai, kad šalyje, šiaurės ir anapus demarkacinės linijos, veikia slaptos lenkų organizacijos, kurių tikslas – per sukilimą, padedant Lenkijos reguliariajai kariuomenei, nuversti Lietuvos valdžią ir jos vietoje skirti naują, palankią lenkams. Buvo nustatyta Lietuvos karinė administracija su komendantais ir net numatyta lenkiškų ministrų kabinetas. Mūsų žvalgyba susekė, jog Lietuvoje veikia dvi priešvalstybinės organizacijos, siekiančios to paties tikslo: minėtąją ir Nemuno šaulių organizaciją (*Organizacja Strzelcow Nadniemenskich*). Šamokslininkai varė agitaciją per spaudą, išleido keletą atsisaukimų lenkų ir lietuvių kalbomis ir kt. Sukilimą pradėti buvo numatyta 1919 m. naktį iš rugpjūčio 28 į 29 d., tačiau nepavyko. Tuomet buvo ruošama sukilimą įvykdyti rugsėjo pabaigoje, bet ir šis buvo išardytas, nes rugsėjo 23 d. Lietuvos žvalgybininkai suėmė poviakų komendantą Kaunui Kowalec-Juzwiką bei žvalgybos komendantą Niekrasz-Rolskį.

Sukilimas buvo kruopščiai ruošiamas. Šaknys jau buvo įleistos ir į Lietuvos kariuomenę. Rugpjūčio perversmas neįvyko tik todėl, kad tą naktį Kaune, Kaišiadoryse, Žeminiuose ir Kėdainiuose spėta suimti apie 200 įtariamųjų lenkų, tarp jų 15 aukštų lenkų žvalgybos karininkų. Beje, pirmasis sukilimo žingsnis jau buvo žengtas: 28 d. naktį buvo nutrauktas susisiekimas tarp Kauno ir kai kurių provincijos stočių.

Kad sukilimas laiku buvo užgniaužtas, daug nusipelnė tuometinis žvalgybos viršininkas L. Gira. Nemažai padarė ir Šaulių sąjunga. Visas jos vadovy-

bės aparatas ir šauliai buvo pakelti ant kojų: šauliai kartu su žvalgybininkais darė kratas, suiminėjo įtariamuosius, sekė, stovėjo sargyboje.

1919 m. pabaigoje žvalgybai vadovauti pradėjo M. Lipčius, kurį 1921 m. pakeičia J. Budrys – vienas iš labiausiai patyrusių kontržvalgybos darbuotojų, aukštas carinės armijos karininkas, 1923 m. sausį vadovavęs Klaipėdos prijungimo prie Lietuvos operacijai.

1923 m. rugpjūtį įvyko Žvalgybos skyriaus reorganizacija, po kurios viena skyriaus darbuotojų dalis perėjo į Generalinio štabo viršininko pavaldumą ir buvo pavadinta Antruoju skyriumi, o Kontržvalgybos centras perduotas Vidaus reikalų ministerijai ir pavadinamas Politine policija. Ši policija turėjo daug sunkumų, nes patyrę žvalgybininkai nenoriai ėjo dirbti į civilinę politinę policiją, reikėjo sekti politinių partijų ir visuomeninių organizacijų lyderius, knaisiotis jų asmeniniuose gyvenimuose ir t. t. Politinė policija ateityje ne kartą buvo reorganizuota, keičiamas jos pavadinimas, vadovai. 1929 m. pabaigoje Kriminalinės policijos (taip Politinė policija buvo pavadinta nuo 1927 m.) valdybos direktoriumi skiriamas J. Statkus. Jam vadovaujant ši įstaiga buvo iš pagrindų reorganizuota administraciniu, teisiniu, techniniu ir metodiniu požiūriais, nes pastoviai iškildavo klausimas dėl Politinės policijos statuso.

1933 m. buvo paskelbtas Valstybės saugumo departamento statutas, oficialiai įteisinęs saugumo policiją. Pagal Statutą kriminalinė policija pertvarkyta į Valstybės saugumo departamentą, kurį sudarė saugumo policija ir kriminalinė policija. Pirmosios funkcijos buvo: „žvalgyti, įspėti ir aiškinti nusikalstamus darbus valstybės saugumui, rinkti parodymus, įrodymus ir nusikaltėlius pristatyti teisingumo organams.“ Statute taip pat buvo nurodyta, kad Valstybės saugumo departamento tarnautojai negali būti politinių partijų ir organizacijų nariai.

1934 m. Valstybės saugumo de-

partamento direktoriumi paskirtas A. Povilaitis, Politinėje policijoje tarnavęs nuo 1920 metų ir turėjęs didelę darbinę bei žvalgybininko patirtį.

Prieš pat sovietinę okupaciją Maskva apkaltino Lietuvos vidaus reikalų ministrą gen. K. Skučą ir Saugumo departamento direktorių A. Povilaitį rusų kareivių „grobimu“, darbininkų, dirbančių Lietuvoje dislokuotuose sovietiniuose daliniuose, persekiojimu, antisovietinėmis nuotaikomis, komunistuojančių pažiūrų žmonių suimimu ir kt. bei pareikalavo atleisti iš pareigų ir atiduoti teismui. 1941 m. liepos 30 d. abu buvo sušaudyti. Palaiškų užkasimo vieta iki šiol neišaiškinta.

1940 m. birželio 19 d. Lietuvos saugumo departamento direktoriumi buvo paskirtas vienas iš Lietuvos komunistų lyderių A. Sniečkus, prieš keletą dienų išleistas iš kalėjimo. Tapęs Lietuvos saugumo vadovu A. Sniečkus

tarnybą nukreipė prieš buvusius vyriausybės narius, aukštus valstybinius tarnautojus, karininkus, politinių partijų ir organizacijų aktyvistus, priešišškai Sovietų sąjungai nusiteikusių žmonių ir kt. Iš Maskvos atvykusi speciali aukštų NKVD pareigūnų grupė konsultavo ir vadovavo Valstybės saugumo departamento reorganizavimui pagal NKVD modelį. Beveik 90 proc. senų darbuotojų buvo atleisti, į jų vietas priimti vietiniai komunistuojantys gyventojai. Apie 200 enkavedistų darbui Lietuvos saugume buvo komandiruoti iš Sovietų Sąjungos.

Atkūrus Lietuvos valstybingumą, buvo atgaivintas ir Lietuvos saugumo departamentas. Pirmuoju jo generaliniu direktoriumi buvo paskirtas Mečys Laurinkus.

Stasys Ignatavičius ir Gintautas Tamulaitis

Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šauliai

Tema diskusijai

AR ŠAULIŲ SĄJUNGA REIKALINGA LIETUVAI?

Pasisakymą pradėsiu klausimu, ar Šaulių sąjunga reikalinga Lietuvai? Kaip Lietuvos Respublikos pilietis, Lietuvos šaulių sąjungos narys nuo pat pirmųjų atkūrimo dienų nepasakyti to, ką manau, tiesiog neturiu teisės.

Sugrįžkime į prieškarį. Ką Lietuvai reiškė šauliai, galime sužinoti perskaitę 2012 m. balandžio 4 d. „Lietuvos žinių“ laikraščio straipsnį „Iš kunigo dr. Juozo Stakausko atsiminimų (1900–1972 m.)“:

„Kalbant apie katalikų ar tautininkų organizacijas, būtinai reikia paminėti šaulių organizaciją. Tai Vyriausybės, būtent Krašto apsaugos ministerijos palaikomas susibūrimas tų pilnamečių vyrų ir moterų (daugiausia, žinoma, jaunimo), kurie ruošėsi ginklu kovoti už Tėvynę atėjus reikalui. Šauliai ruošdavo paskaitas apie Tėvynės praeitį bei dabartinius reikalus, darydavo kariškas pratybas, mokėsi suteikti pirmąją pagalbą sužeistiesiems. Vyriausybės bei visuomenės palaikoma šaulių organizacija turėjo daug narių visose parapijose, pasistatydavo sau namus susirinkimams arba juos nusamdydavo, turėjo knygynėlių, rimtų savo žurnalų, rengė spektaklius. Ji taip pat organizuodavo valstybines šventes, kvietė į talką visų organizacijų atstovus į komitetą tuo reikalu bendradarbiauti.“

Ką mes turime šiaandien? Be abejo, neturime tokio gausaus savo narių būrio, koks buvo prieškarį. Šaulių namų nebeatome, o ir esamus stengiamės parduoti, nes nei remontui, nei priežiūrai lėšų nėra. Ar palaiko Krašto apsaugos ministerija? Turbūt geriau atsakyti LŠS vadai. Ar palaiko visuomenė? Manau, tikrai nebe taip, kaip buvo tarpukariu.

Ką reikia daryti, kad LŠS būtų matoma visuomenėje?

Atrodo, ne tiek daug:

1. Lėšų:

- uniformoms įsigyti (visiems, kurie aktyviai dalyvauja įvairiuose renginiuose);
- tiesioginių sąnaudų kompensavimui;
- materialiniam skatinimui;
- materialinės bazės kūrimui.

2. Neabejingų, patriotiškai nusiteikusių švietimo darbuotojų (kurie tiesiogiai dalyvaudami švietimo procese papildomai galėtų dalį laiko skirti jaunųjų šaulių veiklai).

Dabar trumpa mano kaip LŠS Centro valdybos nario ataskaita. Stengiausi dalyvauti visuose CV posėdžiuose, nors jie vykdavo nereguliariai, ne kas ketvirtį (kaip numato LŠS statutas). Turėčiau vieną pastabą: šiaandien nevykdomas 2011 m. gruodžio 28 d. LŠS CV nutarimo 2.4 punktas „Pritarti skirti dalį lėšų patalpoms įsigyti LŠS rinktinėms, kurių šaulių namai bus parduoti.“ Beje, priartima vienbalsiai.

Kokia mano, kaip LŠS nario, tolimesnė veikla. Turiu viziją apie LŠS 90-mečio ažuolyno perspektyvą. Šiuo metu rengiamas šio parko sutvarkymo projektas, kuriame bus numatytos renginių bei aktyvaus poilsio funkcijos: pavėsinės, atokvėpio vietos, prieplaukos, automobilių stovėjimo aikštelė. Manau, kad po metų LŠS nariai turės susirinkimų, renginių vietą. Vasaros metu reikėtų atstatyti partizanų žeminę. Tikiu, kad su Jūsų pagalba visa tai turėsime. Galėsime džiaugtis patys ir parodyti kitiems.

Rimantas Jurevičius

Šaulys

UŽJAUČIAME

Mirus Garbės šauliui, vienam iš Šaulių sąjungos atkūrėjų, LŠS muziejaus direktoriui **VYTAUTUI ZENKUI**, gilią užuojautą reiškiamo šeimai bei artimiesiems.

LŠS vadovybė, Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šauliai

Mirus šauliui **BRONIUI CELIEŠIUI**, nuoširdžią užuojautą reiškiamo sūnui Gedvydui ir šeimai.

LŠS vadovybė ir Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šauliai

Netekties valandą, mirus **JUOZUI VYTAUTUI ZDANCEVIČIUI**, šeimai užuojautą reškia

LŠS vadovybė ir Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės „Tvirtovės“ kuopos šauliai

Mirus Alytaus šaulių 1-osios kuopos šauliui **STASIUI MASKELIUI**, nuoširdžiai užjaučiame jo šeimą ir artimuosius.

LŠS vadovybė, Alytaus šaulių 1-osios kuopos vadas ir šauliai

Mirus Druskininkų šaulių 3-iosios kuopos Jovaišių būrio vadui **ALEKSANDRUI KUCKAILIUI**, nuoširdžiai užjaučiame jo šeimą ir artimuosius.

LŠS vadovybė, Alytaus apskr. karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Druskininkų šaulių 3-iosios kuopos vadas ir šauliai

Mirus Lazdijų A. Ramanausko-Vanago šaulių 4-osios kuopos šauliui **JONUI TUMINSKUI** nuoširdžiai užjaučiame jo šeimą ir artimuosius.

LŠS vadovybė, Alytaus apskr. karininko A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės Lazdijų A. Ramanausko-Vanago šaulių 4-osios kuopos vadas ir šauliai

Mirus mylimam tėveliui, reiškiamo gilią užuojautą šauliui Algimantui Zapasnykui.

LŠS vadovybė, Šiaulių apskr. gen. R. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės vadas, Baisogalos kuopos vadas ir šauliai

Apie mus rašo

www.15 min.lt Utenos apskr. rinktinės šaulė Dominyka Daškevičiūtė straipsnyje „Mūsų galvose ir mintyse nėra partizanų – tikrų tautos didvyrių. O turėtų būti“ dalijasi išpūdziais pažiūrėjusi filmą: „Ką tik grįžau iš Vytauto V. Landsbergio dokumentinio filmo „Trispalvis“ premjeros. Neslėpsiu – kaip ir filmo metu, taip ir rašant šį tekstą, akyse kaupiasi ir skruostais rieda karštos ašaros... Sunku kalbėti tokia jautria Lietuvai tema. Filmą – nuostabus. Jautrus, šiltas ir kažkodėl be galo artimas.“

www.15 min.lt spausdina Utenos apskr. šaulių 9-osios rinktinės šaulės Dominykos Daškevičiūtės straipsnį „Patriotizmo pamoka nykstančioj Lietuvoj“ (nuotraukos tos pačios rinktinės šaulio Augustino Žukovo), kuriame kalbama apie išpūdingą paminėjimą Lietuvos kariuomenės 95-ųjų, kovų ties Širvintomis ir Giedraičiais 93-ųjų ir 1863–1864 metų sukilimo Giedraičiuose 150-ųjų metinių. Smagu, kad šauliai ne tik dalyvauja, bet ir informuoja apie prasmingus renginius plačiąją visuomenę, ne vien tik „Trimitą“.

„**Gimtasis Rokiškis**“ rašo apie Kariuomenės dienos progą vykusią šventę bei aktyvų šaulių dalyvavimą joje.

„**Kalvotoji Žemaitija**“ rašo apie gražų Žemaitijos šaulių poelgį: „Šauliai nepasiturintiesiems padovanojo pusšimtį eglių“

Mirus seseriai, nuoširdžiai užjaučiame šaulį Zenoną Rakauską.

LŠS vadovybė, Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės 9-osios kuopos vadas ir šauliai

Dėl brolio mirties nuoširdžiai užjaučiame Varėnos 5-osios kuopos šaulį Ramutį Liaukevičių, velionio šeimą ir artimuosius.

LŠS vadovybė, Varėnos šaulių 5-osios kuopos vadas ir šauliai

SVEIKINAME

Šaulę **TERESĘ DANUTĘ KULISEVIČIENĘ** 75-ojo gimtadienio proga. Linkime stiprios sveikatos, ilgų bei prasmingų gyvenimo metų, neišsenkamos energijos pasirinktame šauliškame kelyje, ištvermės ir dvasios stiprybės tarnaujant Lietuvos šaulių sąjungai ir Tėvynei. LŠS vadovybė, Marijampolės apskr. šaulių 4-osios rinktinės Vilkaviškio P. Karužos šaulių 6-osios kuopos vadas ir šauliai

●
Šaulį **ANTANĄ SIRTAUTĄ** 60-ojo jubiliejaus proga. Linkime sėkmingai tęsti pradėtus darbus bei sulaukti sėkmės matant puikius rezultatus Tėvynės labui. LŠS vadovybė, Kauno apskr. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės 2-osios kuopos vadas ir šauliai

●
Garbingo 75-ojo jubiliejaus proga šaulį **ALGIRDĄ VANAGĄ**. Linkime stiprios sveikatos ir ilgų gyvenimo metų tarnaujant Tėvynei Lietuvai ir Šaulių sąjungai. LŠS vadovybė, Utenos apskr. šaulių 9-osios rinktinės Anykščių Dariaus ir Girėno 1-osios kuopos šauliai

LŠS CV NUTARIMAI, VADO ĮSAKYMAI, APDOVANOJIMAI

2013 m.

Sąjungos vado įsakymu II laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“ už aktyvią visuomeninę veiklą, gerą darbą su jauniaisiais šauliais, iniciatyvumą, šauliškų idėjų puoselėjimą apdovanotas Šiaulių apskrities gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Kuršėnų šaulių 7-osios kuopos vadas Antanas Gricius.

Sąjungos vado įsakymais III laipsnio Šaulių sąjungos pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“ apdovanoti: už aktyvią visuomeninę šaulišką veiklą, iniciatyvumą ir sumanumą Šiaulių apskrities gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Šiaulių kovinių šaulių 3-iosios kuopos vadas Vytautas Jankauskas; už Šaulių sąjungos vardo populiarinimą, iniciatyvumą, sumanumą, aktyvumą, nepriekaištingą darbą Šiaulių šaulių 2-ojoje kuopoje Šiaulių apskr. gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Šiaulių šaulių 2-osios kuopos šaulys Marius Neliupšis; už aktyvią visuomeninę ir šaulišką veiklą, šauliškų idėjų puoselėjimą, aktyvų dalyvavimą kuriant rinktinės veiklą, jaunosios kartos auklėjimą Šiaulių apskr. gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Gruzdžių šaulių 4-osios kuopos vadas Augustinas Šlikas; už aktyvią visuomeninę ir šaulišką veiklą, jaunosios kartos auklėjimą, iniciatyvumą Šiaulių apskr. gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Kuršėnų šaulių 7-osios kuopos būrio vadas Arvydas Sukuryš; už aktyvią visuomeninę veiklą už Šaulių sąjungos vardo populiarinimą, aktyvią šaulišką veiklą, jaunosios kartos auklėjimą, iniciatyvumą Šiaulių apskr. gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Kuršėnų šaulių 7-osios kuopos vado pavaduotojas Kęstutis

Buivydas; už aktyvią visuomeninę šaulišką veiklą, gerą jaunosios kartos auklėjimą, iniciatyvumą ir sumanumą, pagalbą rengiant vaikų vasaros stovyklas Šiaulių apskr. gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Tytuvėnų šaulių 5-osios kuopos vadas Robertas Mosėjus.

Sąjungos vado padėkos įsakymais įteiktos: už sąžiningą pareigų vykdymą ir aktyvią šaulišką veiklą, uolų bei iniciatyvų pareigų atlikimą siekiant bendrų tikslų Tėvynės labui Alytaus apskr. kar. A. Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės vado pavaduotojui Juozui Luckui; už aktyvią veiklą ir šauliškumo puoselėjimą Vilniaus apskrities Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Nepriklausomybės kovų“ kuopos būrio vadui Karoliui Mozyrskiui; už aktyvią veiklą ir nepriekaištingą šauliškų pareigų atlikimą Vilniaus apskr. Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Nepriklausomybės kovų“ kuopos vado pavaduotojai Ievai Skinulytei; už iniciatyvumą ir pastangas garsinti Lietuvos šaulių sąjungos vardą Vilniaus apskr. Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės „Nepriklausomybės kovų“ kuopos vadui Pranui Skinuliui; už pagalbą ir pastangas garsinti Lietuvos šaulių sąjungos vardą Šilalės rajono Kvėdarnos Kazimiero Jauniaus gimnazijos direktoriui Stasiui Norbutui.

DĖKOJU

Tomui JURAIČIUI už dovaną Šaulių sąjungai – dešimt marškinėlių.

LŠS vadas